

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos: petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

STAUBER JÓZSEF

Péntek, február 9.

Mial számunk főbb közleményei:

Héderváry hazaérkezett.
Reformok az aradi telefonnál.
Sürgős ügyek.
Barabás Béla, mint virilista.
Miklós király az aktuális európai kérdésekről.
A lelőtt testvér.
Pénzügyigazgató és községi jegyző.
A villamos világítás rendezése.
Tiszt urak a színházban.
A bálteremből kiküszöbölt politika.
Tarkaságok.

Bécs után.

Arad, február 8.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök öt napos bécsi tartózkodás után ma hazatért Budapestre. Ez alatt az öt nap alatt két ízben audiencián volt a királynál, közben tárgyalásokat folytatott az osztrák miniszterelnökkel, a közös kormány tagjaival és közvetve a trónörökösrel; haza pedig azzal a programmal jött, hogy újabb tárgyalásokat kezdjen az ellenzék vezéréivel: Kossuth Ferencel és Justh Gyulával.

Az eseményeknek ez a rapszodikus egybefoglalása is sejtetheti, hogy mi történt. Bizonyosága mindenekelőtt a miniszterelnök azon őszinte törekvésének, hogy a békét, az ellenzékkel való megengedést minden lehető módon, minden fáradság és minden kísérlet árán teremtsen meg. Ha valaha arra kerülne a sor, hogy a békés eszközök eredményre nem

vezetnének és a parlament munkaképessége érdekében a harcra és az erőlködésre kerül a sor: az ellenzék sohasse vádolhatja a miniszterelnököt azzal, hogy egyetlenegy alkalmat elmulasztott volna, amely a harc nélkül való kibontakozás megszerzésére alkalmasnak látszott. Kétségtelen az is, hogy azok a kérdések, amelyekben a Kossuth-párt a nemzeti álláspont érdekében bizonyos megerősítéseket kívánt, az osztrák kormány részéről ellenállásra találtak, különben nem lenne szükség arra, hogy az ellenzék vezéréivel újabb purparlék következzenek be. Teljes kudarcról, a békekísérletek meggyúsulásáról beszélni természetesen szintén nem lehet; ennek is ellentmond a tárgyalások folytatása.

Aki ismeri a nehézségeket, amelyek minden oly kérdés körül föl szoktak torlódni, amelyekbe „államszövetségünknek”, Ausztriának beleszólása lehet, amihez az ő hozzájárulását szükségesnek tartják, az nem is fogja csodálni, hogy a miniszterelnök bécsi audienciái és tárgyalásai csak a bizonytalanság prolongációját hozták meg. A válság alig valamivel van előbbre, mint a múlt héten egyáltalán nem valószínű, hogy egy-két nap alatt a forduloponthoz ér.

Ha ezeket a nehézségeket ismerik és becsülni tudják az ellenzék vezérei: akkor a maguk békétörekvésének nem azzal adják jelét, hogy újabb

és újabb kérdésekkel, problémákkal és elvi álláspontokkal komplikálják a helyzetet, hanem azzal, hogy aminek teljes érvényesítése ma nem sikerül — amit ugyanis tegnapról meg tegnapelőtről hagytak a jelennek, — azt elteszik holnapra. Egészen nem tartjuk semmiségnek a törekvést, amely a közös hadseregben és intézményeiben a magyar államszuverenitást ki akarja fejeztetni: de a tapasztalat azt bizonyította, hogy ebben a törekvésben csak lépésről-lépésre lehet értékes eredményeket szerezni. Az összes jogos igényekhez való ragaszkodás, bármennyire férfias álláspont, bármennyire imponáló, végeredményében mindig a megoldhatatlan válsághoz és a politikai helyzet zsákutcáihoz vezetett.

Ezt el kell kerülni, — amint hogy nincs értelme a „provizórium”-nak, amelyet a Justh-párt részén emlegetnek. Annak a fölismerése, hogy „a véderő fejlesztését tovább elhanyagolni nem lehet” — csak azzal a konzekvenciával járhat, hogy a véderőjavaslatokat a miniszterelnök által beterjesztett reformot meg kell szavazni. A véderő körül, hosszú hónapok óta folyó küzdelemnek nagy erkölcsi sikere, hogy az ellenzéknek ez a legszélsebb árnya is beismeri, hogy a véderőjavaslatok benyújtására a legkomolyabb, el nem odázható szükség adott okot. Ez igazolja a miniszterelnököt, aki egyéb, szintén

A kegyelmes asszony.

Irtá: Vártesi Arnold.

Az 1705-ik esztendőben a kegyelmes ur, Lubomirszky Theodor herceg a husvéti ünnepek alatt Lublő várából lejött Iglóra, fényes udvari népével, lengyel nemeselek sokaságával s nagy dárúdót csapván, megitták, ami bor az érdekes bányaváros pincéjében találtatott s megtáncoltatták, aki szemrevaló cipszer leány akadt a városban, tisztes öreg polgárok nagy megbotránkozására.

Mikor a lengyel urak eltávoztak, eltűnt velök a városház Halbschuh Márton Katalin nevű szép hajadon leánya is. Nagy szégyen volt ez az egész városra, hol a nemes tanács szigorúan vigyázott a jó erkölcsre s fejével lakott, aki megtáncorodott. Bizony Halbschuh Katinkának sem fogják kimélni sem szépségét, sem ifjúságát, hanem kifogják rá mondani, hogy feje böhér pallos által választassék el testétől, csak kezébe kerüljön egyszer a magisztrátusnak, mert példát kell mutatni a leányszemélyeknek, hogy megmaradjanak a becsületben s az Ur félelmében.

Halbschuh Márton pedig, aki özvegy ember vala, nagy bujában, szégyenében az utcára sem mert kimenni, nehogy ujjal mutatassanak rá: ime, ez az ember, aki olyan csufosságra nevelte a leányát, hogy megszökött valami lengyel semmirevalóval, Lubomirszky herceg valamelyik tányérnyalójával.

Szidták az átkozott polvákat, arról is beszéltek, hogy derutációt kellene küldeni a ke-

gyelmes herceghez, de attól félték, hogy a kegyelmes ur, aki erkölcsösség dolgában másképp gondolkozott, mint a XIII. város polgársága, kineveti őket s valami afféle tünd, ahogy szokta:

— Menjenek csak kegyelmek isten hírével s arra legyen gondjuk, hogy az adót pontosan megfizessék. Leány marad még a szépsi századoknak elég, ha a szépét el is kapkodják az én embereim.

A szigorú erkölcsű szépsi polgárok azonban nem nyugodhattak meg az ilyen beszédben; nekik itélet kellett. Főbenjáró, kemény itélet. A szent-mihályi nap terminusra meg is oltatták a leányt, noha mindenki tudhatta, hogy nem fog megjelenni.

De ime három nappal előbb nagy fegyveres csapat jelent meg a város kapujánál s a toronyór megismerte a herceg hatlovas hintóját a nyeregben ülő fullajárókkal s a kocsit előtt szaladó kongyelfutókkal.

Nagy lett az ijedség a városban, mert nem tudták, hogy mit akar a kegyelmes ur. Bezárni a kaput nem merték előtte s nem is sokat ért volna, mert a falak immár nagyon omladozóféltlen valának s nagy darabokon csak holmi sövénykerítés védelmezte ugyahogy, a ledőlt fal helyén a várost. Minden pusztulóféltben volt már a háromszáz éves lengyel uraság alatt, bástyák, törvények, emberek.

Nem lehetett sokáig habozni, beeresztették a herceg fegyveres népet. A főbíró még ki is jött elejébe a tanácsbellekkel együtt, hogy tisztességgel fogadja s levett süveggel alázato-

san közeledtek a hintó felé, melyből cobolypre mes bárszony subába takarózó szép fiatal asszony nyújtotta előre a fejét.

A főbíró elképedt, s torkán akadt az üdvözlő beszéd, míg a szép dáma mosolyogva bólintott:

— Eljöttem a hívásra, főbíró uram. Mit kíván tőlem kegyelmek?

Akkor előlovagolt Theodor herceg is s rávált a főbíróra:

— Térdet hajtsatok előtte, aki a szépség királynéja.

S akkor a tanácsbellek mind meghajtották térdeiket s úgy vonult be a városba nagy diadallal, trombiták harsogása közt a Halbschuh Márton megszökött leánya.

Még ezen nap összehívták a városi tanács s megfontolván, hogy az isteni goodviseles utai kifürkészhetetlenek és semmi sem történhetik a mindenható akarata nélkül, elhatározták, hogy Halbschuh Katalinnak díszes ajándékkal kedveskedjék a város és kérje meg, hogy legyen kegyes szöszölője a herceg előtt; egyezsmind feyegatessenek meg a gonosz rágalmozók és nyelvök kizsakításával büntetessenek, ha gyalázatos szavakkal Katalin leányasszony jó hírében nevében gázolnának.

Küön padot is csináltatott számára a tanács, faragásokkal ékeset, melybe üljön, ha majd templomba megyen, mert ilyen előkelő személyt, ki a herceg hatlovas hintóján jár és a kegyelmes urnak olyan gráciájában van, megilleti az.

fontos ügyeknek és javaslatoknak elébe helyezte a véderő-javaslatokat; de a mikor az ellenzék a „véderő fejlesztésének szükséges voltát” helybenhagyja, akkor nemcsak a véderő-reform megakasztásáért és annak következményeiért veszi magára a felelősséget, de azért is, ami a véderő-reform után, sorrendben talán az elsőnek következne, de ami ép azért, mert az ellenzék a véderő megobstruálására készül, még messzebb időre kell kitolni. Ezek között pedig a többek között az általános választójog is foglaltatik.

A miniszterelnök újra, szinte megviselhetetlen energiával és bizalommal megkezdi az ellenzék vezéreivel az értekezéseket. Az ő ki nem apadt reményei a bécsi tárgyalások kissé lehangelő külsőségei után is biztatnak, s talán meg is erősítik a kilátásokat, a melyek a békekísérletek sikere felé mutatnak.

Héderváry hazaérkezett.

— A politika eseményei. —

Távirati tudósítás.

Budapest, február 8.

Héderváry Károly gróf a közös hadügyminiszterrel és az osztrák kormányval folytatott tanácskozásait befejezte, tárgyalásainak eredményéről ma jelentést tett a királynak és hazatért Budapestre, a hol már egybehívták holnapra a miniszteri tanácskozást, melyen a kormány tagjai is értesülni fognak Héderváry gróf bécsi útjának eddigi eredményeiről.

Kétségtelen, hogy a tárgyalások eredményeivel szemben még maga Héderváry gróf sem foglalt állást és hogy az állásfoglalást miniszter társaira bizza, mert mielőtt az ellenzék vezéreivel tovább tárgyalna, még egyszer Bécsbe megy, ahol szombaton jelentést fog tenni a királynak a miniszteri tanácskozás megállapodásáról. Csak ennek megtörténte után fog Héderváry gróf vasárnap, vagy a jövő hét elején az ellenzék vezéreivel értekezni. Ki fogja jelenteni, hogy az ellenzék ismeretes kívánsá-

gait mily mértékben lehet honorálni, — a parlamenti béke érdekében.

Mint nagyon feltűnő hírt, kiemeljük alább közölt tudósításainkból a Neue Freie Presse mai esti lapjának azt a szerintünk a megerősítésre nagyon is rászoruló értesülését, hogyha a véderőjavaslat elfogadásának még Héderváry bécsi tárgyalásai után is nagy akadályai vannak, akkor előbb a választójogi reformot tárgyalja az országgyűlés, azaz győzni fog a Justhék priusz-os álláspontja.

A miniszterelnök haza utazása.

A mai bécsi nap eseményeiről ezeket je-
lentik:

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt tizenegy órakor Schönbrunnba hajtatott, ahol tizenegy órakor ő felsége különkihallgatáson fogadta. E kihallgatáson a miniszterelnök a királynak jelentést tett azokról a tanácskozásokról, amelyeket bécsi tartózkodása alatt folytatott. A miniszterelnök közölte a királlyal további szándékait. Ő felsége a miniszterelnök jelentését kegyesen tudomásul vette. Az audiencia két óra hosszat tartott. Schönbrunnból a miniszterelnök a Magyar Házba tért, ahonnan a külügyminisztériumba hajtatott és a beteg Aehrenthal állapota felől érdeklődött. A kihallgatáson a miniszterelnök jelentette, hogy ma visszatér Budapestre s miniszter társaisal történeti tanácskozás után újra érintkezésbe lép az ellenzék vezérferfiival. A miniszterelnök ma délután két óra ötvenöt perckor Hazai Samu honvédelmi miniszterrel és titkárával hazautazott Budapestre.

A véderőreform és a választójog.

Héderváry gróf mai kihallgatása után immár teljesen tisztában van vele, hogy a véderőjavaslatban és a katonai büntetőperrendtartásban milyen változtatások lehetségesek. Ujra hangoztatni kell, hogy a magyar kormány nem állított föl követeléseket, hanem csak az ellenzék kívánságait közölte Bécsben. Héderváry gróf, mielőtt szombaton újra Bécsbe jön, Apponyival és Andrássyval érintkezésbe fog lépni, hogy megtudja tőlük, vajon a békéről tovább lehet-e tárgyalni vagy sem. Ha az ellenzék vezérek a kormány előzékenységet nem találják elegendőnek, akkor harc lesz. A provizórium alapján való tárgyalás teljesen lehetetlen, mert a király, a trónörökös, a hadügyminiszter és a két kormány megegyezett abban, hogy a javaslatokat a parlamentben kell intézni.

Mint hogy az utóbbi napokban a két kormány között csak katonai kérdésekről volt szó,

ebből szelvében azt következtették, hogy a tárgyalásokban a választói reformra vonatkozó kérdések háttérbe szorultak. A Neue Freie Presse ezzel szemben arról értesül, hogy mindennek az ellenkezője áll. A Justh és Héderváry között folyt tárgyalásban kitűnt, hogy köztük köztött nincsen is oly nagy nézeteltérés. — Mind a ketten körülbelül meg egyeznek az új választók számában, a mely néhány százezerre fog rugni s egyetértenek az egyenlőség és titkosság dolgában is, mert Héderváry semmiképen nem tér vissza a pluralitásra. A választójogi törvény benyújtásának határidejére nézve abban állapodtak meg, hogy az 1913. évi költségvetéssel együtt az ősszel nyújtják be és a költségvetés elintézése után azonnal napirendre tűzik. A garanciák sem találkoznak nehézségekkel, mert mind a miniszterelnök, mind a munkapárt kötve érzi magát. A magyar kormánykörök remélik, hogy mind a két kérdésben meglesz a béke. De ha a katonai kérdésben újabb nehézségek támadnak, akkor elsősorban a választói jogi reformra kerül a sor.

A holnapi minisztertanács.

Khuen-Héderváry miniszterelnök ma hazaérkezett Bécsből és a holnapi napra minisztertanácsot hívott egybe s a minisztertanács után ismét Bécsbe megy kihallgatásra és csak a második kihallgatása után fog újból tárgyalni az ellenzék vezéreivel.

A holnapi minisztertanácsban beszámol a miniszterelnök bécsi kihallgatásáról és a minisztertanácskozás határozatáról a szombati audienciáján fog jelentést tenni a felségnek.

Van egy verzió, amely szerint, a miniszterelnök akkor fog tárgyalni az ellenzék vezéreivel, ha második audienciájáról visszatért, egy másik verzió szerint pedig a holnapi minisztertanács után fog az ellenzék vezéreivel, nevezetesen Apponyival, Kossuthal és Justh Gyulával érintkezésbe lépni.

A miniszterelnök ma este 7 óra 25 perckor Budapestre érkezett s megérkezése után azonnal a pártkörbe ment, hol a párt tagjai lelkes éljenzéssel fogadták. A miniszterelnök hosszasan diskurálgatott a jelenlevő miniszterekkel és Tisza Istvánnal, valamint Návayval. Holnap minisztertanács lesz, amelyen nemcsak a bécsi tárgyalások eredményéről fog jelentést tenni, hanem meg fogja állapítani a minisztertanács azoknak a pontoknak a szövegezését is, amelyeket a kormány az ellenzék követeléseiből magáévá tesz. A miniszterelnök szombaton újra Bécsbe utazik és vasárnap jelenik meg audiencián a király előtt, kedden pedig a képviselőház ülésén beszámol az eddigi eredményekről.

Három hétig marad szülővárosában Halbschuh Katinka nagy becsületben és nagy szeretetben való része. Mikor drága prémes, arany-sujtásos langyel ruhájában, melynek sleppjét apródok emelték utána, végigment az utcán, az anyák az ablakokból mutogatták gyermekeiknek:

— Ime, ami büszkeségünk, aki még hercegné lehet.

S az aggastyánok csókolták a kezét, mint ha már igazi hercegné lett volna.

Oly nagy lett a Halbschuh család tisztessége, hogy az új bíróválasztáskor Márton mestert választották meg a város főbírájává, noha luteránus volt és a statútumok azt rendelték, hogy a főbíró tisztét csak katolikus választhatja. És senki a városban föl nem szólalt a Halbschuh Márton választása ellen s mindnyájan örvendezének, hogy ily érdemes férfiú emelkedett a főbírói székbe.

Még azonban le sem télt az esztendő, a Halbschuh Márton főbíróságának az esztendője, mikor Lubról jött emberek hírül hozták, hogy a Katinka nincs már a hercegi várkastélyban s a Hönisch-leány Szepes Olasziból parádéz most a kegyelmes ur oldalán, az jár az üveges hintóban, az hord drága nyusziprémes bundát. A Katinka napja már leáldozott.

Akkor az apa megemlékezett arról, hogy micsoda szegényt hozott rá a leánya s megüzentette neki, hogy soha többé ne merje tenni lábát ebbe a városba, mert Halbschuh Márton nem fogja lekinteni apai voltát s törvény szerint fog lejárni vele, mint a nemess vá-

ros főbírája és amint meg van írva az erkölcs-telen személyek ellen.

Es az egész város fölzdult. Szörnyű csufság, hogy még mutogatni merete magát itt az a leány, még pompázott, még büszkékedett s tisztos derék polgárokat a polgárosszonyokat kényszerített, hogy megalázkodjanak előtte, hogy hódoljanak neki.

Da szegény ám még az is, hogy ilyen személynek az atyja a főbírói székben üljön. Le onnan Halbschuh Márton uram!

Az a sok becsületes polgár nem tűrhette meg, hogy ilyen cégéres ember legyen a város feje.

Most már kisütötték azt is, hogy voltaképen törvénytelen volt az a választás. Lutheránus embert nem is szabad a főbírói székbe ültetni. Csak ki onnan hamar, Halbschuh Márton uram!

A mészárosokból, kik a leglármásabbak voltak, még azzal is fenyegetőztek, hogy folygujtják a házat, földig rombolják. Am arra már nem került a sor, mert egyszerre nagyot fordult a világ. Theodor herceg kibékült Katinkával s a kegyelmes asszony (Iglen már ugy hitták) karácsony táján újra eljött szülő városába.

Nagy becsülettel fogadták ott s fényes ünnepélyeket rendeztek tiszteletére. Az irigyek és rágalmozók elnémultak s Halbschuh Márton főbíró uram büszkén emelte föl fejét ismét. Sajnálta, hogy megtántorítani hagyta magát apai szeretetében a rágalmozó nyelvek által. Többé nem fog az megtörténni, soha többé.

Az egész város azon iparkodott, hogy elfelejtse a kegyelmes asszonyt, amit némi hebehurgyák elhamarkodva vétettek el-lene. Mindenki mosakodott, hogy neki nem volt benne része.

Vetélkedve hívogatták házukhoz a kegyelmes asszonyt s boldog volt, akit látogatásával szerencsésített. Faragott széket, amelyet kivitték a templomból, újra visszatették előbbi helyére s a pap is ékes beszédet mondott a bibliai Eszterről, aki meglágyította volt a pogányok királyának szívét, hogy legyen könyöröltes isten választott népéhez.

Minden szem Halbschuh Katalinon függött azalatt. Mindenki megértette, hogy ő az a bibliai Eszter s a pogányok fejedelme a Lublón székelő Lubomirszky Theodor herceg, ki igazán pogányul bánik a szépesi tizenhárom város polgáraival s maholnap lenyusza már a bőrüket is.

— Lágyisd meg a szívét, te kegyes Eszter.

Jövő választáskor szó sem lehetett másról, csak Halbschuh Mártonról, akit nagy becsülettel újra beiktatták főbírói székébe. Mert az érdemet mindig megbecsülték ezen a világon. Már kétszáz évvel ezelőtt is.

Es a polgárok is okosak voltak, körültekintők voltak már kétszáz évvel ezelőtt is. Hát ha még megeshetik, hogy Márton mester törvényesen is ipa lesz a herceg urnak. Mert az ilyen féktelen langyel hercegtől, akit csak a bolondos kedve vezet, minden kitelik.

VIDÉK.

Pénzügyigazgató és községi jegyző.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Megírtuk lapunkban, hogy Róka József pénzügyigazgató a megyei közgazgatási bizottság tegnapi ülésén bejelentette az adók lanyha behajtását. A pénzügyigazgató panaszos hangon beszélt a muzsikai és a tótváradai előjárásokról, mint amelyek nem nagy buzgalmat mutatnak az adók és illetékek behajtása körül. Indítványára a közgazgatási bizottság ki is mondotta az anyagi felelősséget a tótváradai községi jegyzőre és bíróra, ugyancsak a muzsikaikra. Ez a szokatlan jelenség arra késztetett bennünket, hogy megkérdezzük Tomuita Vazul jegyzőtől, mi a háttere a pénzügyigazgató föltűnő intézkedésének?

— Kérem — mondta a jegyző — a legnagyobb csodálkozással olvastam ma az Aradi Közlönyben a pénzügyigazgató ur panaszát, amelynek semmi alapja sincs. Nem tudom mi lehet a pénzügyigazgató urat. En már ma fegyelmi vizsgálatot kértem magam ellen és be fogom bizonyítani, hogy a pénzügyigazgató ur téved. Nekem egyetlen hátralékos adó, vagy illeték behajtási tétele sincs. Sőt ellenkezőleg áll a dolog. Én még az 1867. évből hátramaradt illetékeket is behajtottam. Elhunyt elődöm Dán György, aki különben nyugdíjba vonult, olyan patriarchálisan intézte az adó és illeték behajtást, hogy csak annyit hajtott be, amennyiből a saját fizetése kitélt. Ennek következtében nekem, mikor 1905-ben a hivatalát vettem, még 1867-ből is maradtak hátralékok. Ezeket mind én hajtottam be. Amióta pedig én elfoglaltam állásomat, minden törvényes járandóságot pontosan behajtottam. Ami nézetem szerint behajthatatlan volt, azt fölterjesztettem a pénzügyigazgatósághoz, ahol azok most vannak elbírálás alatt.

— Ami a községi bíróval való ügyet illeti, az is különös. Vagy 60 tételből álló illeték kirovási összeg árverése végett kijött Aradról az adóhivatalnok és a községi bírót kereste, hogy az intézkedjék az árverés megtartása iránt. A községi bíró nem volt itthon s azért felsajnálottam az adóhivatalnok, hogy a törvény-

Bizony jó, hogy a városnak szószólója legyen a kegyelmes urnál. Sok hasznát láthatja a nemes város.

Igaz, hogy a város adóját nem engedte el kegyelmessége, az elvett erdőt sem adta vissza, de máskülönben biztosította a várost jóindulatáról. Majd minden évben eljött egyszer, olyankor dinom-dánom volt, táncra kellett perülni, akinek csak lába volt.

Még a legvénebb tanácsbelieknek is, noha soha ilyet nem kívánt tőlük azelőtt senki emberemlékezet óta s restelkedtek is miatta. A herceg pedig megveregette a vállukat s nógatta őket:

— Csak frissebben, franciásan.

S az öreg polgárok jártak szegények, amilyen frissen csak bírták, mialatt nehéz verítékecspepek pergették le homlokukról.

Ilyen vig élet volt akkor Iglón a lengyelek urasága alatt.

A „kegyelmes asszonyról“ pedig föl van jegyezve, hogy 1711-ben halt meg fiatalon s nagy pompával temették el szülővárosában. Szép halotti beszédet is mondottak a koporsója fölött s Lőcsén kinyomtatván kegyes patrónuknak Theodor hercegnek dedikálták.

Minden harang zugett a toronyban. A herceg maga is ott volt a temetésén és sirt, mint a záporosó. Aztán nagy ivás következett két álló hétig. A lengyel urakat az asztal alól szedték föl minden este, míg végre eleget tévén az elhunyt kedves emlékezetének, ő hercegsége udvarával visszament Lubló várába.

bíró, meg a rendőrök segítségével tartassa meg az árverést. Ő azonban haragosan eltávozott és a pénzügyigazgatóság emiatt a községi bírót husz koronára megbírságozta.

Sürgös ügyek.

— A közgyűlés figyelmébe. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Sánka Vilmos sajnálatos és tragikus szerencsétlensége következtében ismét igen széles körben beszélnek az utcai közlekedés mizériáiról. A közönség azt hiszi, hogy az a rendelet, amelyet Sarlot Domokos főkapitány a kocsiforgalom lebonyolításának rendezésére kiadott, nem elégséges az életbiztonság megóvására és türelmetlenül sürgeti a szabályrendeletet, amely a Fő-ut kocsiforgalmának kétosztásával végre rendet teremtené. Ez a szabályrendelet tervezet még soha fog késni, mert előkészítése többirányú megbeszélést igényel és sok olyan kérdés előzetes tisztázása vált szükségessé, amely a munkát roppantul meglasztja. A közönség életének biztosítására felmerült az a gondolat is, vajon nem lehetne-e Aradon, az ugynevezett forgalomrendező rendőrszemekeket szervezni, amelyek az élénk forgalmu gócpontokon szabályoznák és ellenőriznék a kocsiközlekedést. A rendőrlétszám mai állapota mellett ez megvalósíthatatlannak mutatkozott és a közel jövőben nem is lesz megvalósítható, mert a törvényhatóságnak nem lesz alkalma, hogy a rendőrlétszámot szaporítsa.

Ismertettük Sarlot Domokos főkapitányt, a létszám szaporításra és egyéb reformokra vonatkozó, a polgármesterhez intézett előterjesztését. A február havi törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé volt szánva, de úgy látszik, hogy a polgármester ez idő szerint ezt a kérdést nem tartja aktuálisnak.

— Nem viszem be a közgyűlésbe — jelentette ki Varjassy Lajos polgármester-munkatársunk előtt, — mert a rendőrség reorganizációja leghamarabb csak a költségvetés összeállítása és tárgyalása idején foglalhat helyet a tárgysorozatban. Különben is előbb bizonyosságot kell szereznem afelől, vajon a kormánynak mi a szándéka a rendőrséggel, vajon az államosítás vagy egyéb reform tervek nem teszik-e feleslegessé, hogy mi hiábavaló és soha meg nem térülő kiadásokat vegyünk magunkra.

Amíg ez a fontos ügy hiányzik a februári közgyűlés érdekesnek ígérkező napirendjéről, addig egy másik, ugyancsak komoly kérdés felvetése által bővül a törvényhatóság teendője.

Az aradi építésszek és építőmesterek körében ugyanis aggodalommal látják, hogy ez évben meglepően csökken az építkezési kedv. Sok más körülmény között igen nagy szerepet játszik ebben a téglahiány. Aradon valamennyi téglagyárnak és téglaverőnek termése előre el van adva és drága pénzért sem lehet anyagot kapni. A téglakereskedők néhány nap óta öt-hat koronával emelték az elsőrendű áru árát, úgy, hogy ma 42-44 korona a téglá ezre.

Az építési kedv lanyhulását mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy míg tavaly február hónap első harmadában 72 építkezési kérvény érkezett a tanácsához, addig ez évben összesen négy.

Az építési anyag megrágulása és az e téren tűzött árspekuláció oly jelenség, mely indokoltá teszi a törvényhatósági akcióit. Az aradi építésszek körében éppen ezért felvetődött az az eszme, hogy a városthatósági téglagyár létesítésére bírják rá. Ugy értesülünk, hogy a jövő heti közgyűlésen napirend előtti felszólalás alakjában kerül szőnyegre a kérdés.

Reformok

az aradi telefontól.

— A miniszter leirata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara még a múlt év végén előterjesztést tett a kereskedelmi miniszternek a telefonmizériák megszüntetése végett. Felterjesztésében mindenekelőtt utal arra, hogy az Arad-Budapest között levő közvetlen telefonhuzal oly nagy mértékben van igénybe véve, hogy különösen a délelőtti órákban — amidőn rendszerint az időhöz kötött ügyletek lebonyolítása történik — csupán dringend beszélgetés útján lehet a vonalba bekapcsolt állomásokról Budapesttel beszélni. De hasonló — mondja tovább a kamarai felterjesztés — a helyzet Aradnak az ország észak-keleti és déli részeivel fennálló távbeszélő forgalmában is. Aradnak ugyanis jelenleg 3 áramkörtön van Budapesttel közvetlen távbeszélő összeköttetése, de ezek között egyiket Temesvárral, a másikat pedig Békéscsabával és Szolnokkal közösen használja s csak a harmadik áramkör szolgálja kizárólag Arad érdekeit. Azonkívül a Békéscsabával és Szolnokkal közös áramkörtön bonyolítottatik le Aradnak Nagyvárad felé s Nagyvárad közvetítése mellett az ország északkeleti részébe irányuló forgalma is. Ezek a vonalak pedig rendkívül módon igénybe vannak véve, úgy, hogy immár elkerülhetetlenül szükségessé válik, hogy Arad budapesti áramköréről a többi központok forgalma eltereltesék s így azokat Arad kizárólag saját céljaira használhassa, ami elérhető volna egy nagyvárad-arad-temesvári közvetlen távbeszélő áramkör létesítésével.

Hasonló okokból szükségesnek találta továbbá a Kamara Arad részére még Arad-Gyulafehérvár, Arad-Szeged, Arad-Nagyhalás és Arad-Mezőhegyes között is új helyközi távbeszélő államkörök létesítését, ami lényegesen hozzájárulna a jelenlegi, már tűrhetetlen állapot üdvös megváltoztatásához.

Nem kevésbé jogos és régóta hangoztatott kívánsága a helybeli érdekeltségnek — folytatja a Kamara felirata — hogy a helyközi forgalomban észlelt zavarok végre valahára véget érjenek. A jelenlegi állapot további fenn tartása mellett azonban ez nem remélhető, mert a bajoknak kufurrása, egyrészt a távbeszélő központ jelenlegi helyiségeinek alkalmatlan voltában, másrészt a régi berendezésekben található. Az aradi 1. számú posta- és távirda hivatal kezelési osztályainak egyrészé, a Kamara értesítése szerint, a jelenleg építés alatt álló pályaudvari hivatalba fog helyeztetni s így több helyiség felszabadulva, a megmaradó osztályoknak, s különösen a távirdának és távbeszélőnek kétségkívül kedvezőbb elhelyezést lehet biztosítani. Evégből fölötté kívánatos volna, ha az aradi pályaudvari postahivatal részére szükséges új épületnek folyamatosan levő munkálatai minél előbb befejeztessék. De még ezzel sem láthatjuk a jelenlegi bajokat teljesen orvosolva, mert az aradi távbeszélő központ részére teljesen különálló épület volna emelendő és a távbeszélő központ ezen új épületben központi teleprendszerrel volna berendezendő, mint amint rendszerint központok, amelyeknek munkaképessége a jelenleginél sokkal nagyobb, leguőbb Nagyváradon és Pozsonyban létesültek. Mindezek alapján a Kamara arra kérte a minisztert, hogy az aradi pályaudvari postaépület munkálatainak mielőbbi befejezése, az új távbeszélő épület létesítése s a távbeszélő központnak központi teleprendszerrel való átalakítása, valamint a fennsorolt új áramkörök engedélyezése iránt szükséges intézkedéseket tegye meg.

Beöthy László kereskedelmi miniszter napokban válaszolt a Kamara felterjesztésére válaszából az aradi telefon-bajok gyökere orvoslása remélhető.

„Azokról a nehézségekről — mondja a miniszter — melyek úgy a szükséges távbeszélő

összeköttetések elégtelenségéből, mint az aradi távbeszélő központ telefontechnikai berendezéseinek és helyiségeinek meg nem felelő voltából erednek, magam is tudomással bírok. A bajok orvoslásához azonban, mivel a kellő anyagi eszközök csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésemre, időre van szükség. Mindenesetre gondoskodni fogok arról, hogy a javasolt új távbeszélő áramkörök, bár fokozatosan, de a legrövidebb idő alatt megépüljenek. Az aradi távbeszélő központ belső műszaki berendezéseinek elavult voltából eredő bajok gyökeres orvoslását — egyetértve a Kamara idevonatkozó kérelmével — magam is csak a berendezések teljes kicserélésétől, illetve központi teleprendszerre átalakításától várom. Eme nagy költséggel járó berendezés azonban az aradi posta- és távírdahivatal jelenlegi helyiségeiben elhelyezhető nem lévén, mindenképp új megfelelő helyiségekről kell gondoskodnom. Ugy az új helyiségek, mint a jelenlegi kapcsoló berendezés ideiglenes kibővítésének és rendbehozatásának kérdését a helyszínen fogom tanulmányoztatni és annak eredményéhez képest gondoskodni fogok arról, hogy az aradi távbeszélő központ minél előbb a támasztott igényeknek megfelelő állapotba jusson.

Barabás Béla, mint virilista.

— Az igazoló választmány határozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Arad törvényhatóságának igazoló választmánya ma délután négy órakor tartott ülésében foglalkozott Barabás Bélának kettős bizottsági tagságával, amelynek ügyét már részletesen ismertették. Az igazoló választmány behatározta, hogy nem folyamodik a rendelkezésére álló erősebb eszközökhöz, hanem újabb nyilatkozatot kíván Barabástól arra nézve, hogy melyik törvényhatósági mandátumát tartja meg: az aradi virilist, vagy a pestmegyei választottat. Amennyiben Barabás Béla ezután is kitérő választ adna, úgy fogják tekinteni — a törvény értelméhez ragaszkodva — hogy Aradon virilis bizottsági tag és erről értesítik majd Pestvármegyét.

Az érdekes lefolyású ülésen Robitsék Ágoston dr. elnökle alatt résztvettek Krenner Zoltán dr., Múlek Lajos dr., Parecz Béla dr., Tagányi Sándor dr., Tolnai János dr., Vajda István dr. és Angel István előadó, tehát az igazoló választmánynak egy híján valamennyi tagja.

Angel István előadó ismertetette az ügyet. Fölolvasta a polgármesternek múlt év december 12-én kelt megkeresését, amelyben Barabást határozottan arra szólította föl, hogy nyilatkozzék: az 1912. évben melyik törvényhatósági mandátumát jogát akarja gyakorolni. Erre Barabás a következő választ adta:

Nagyságos polgármester ur! Vettem számomra hozzámat intézett felhívását, amelyre a következőleg nyilatkozom: Az idézett 1886. évi 21. törvényeik 26. szakasza nem ad jogot a polgármesternek, hogy felszólítást intézzen nyilatkozattételre, mert a 25–28. szakaszok értelme szerint elmerülendő kérdések és ezek között az összefüggéstelenség kérdése is az igazoló választmány hatáskörébe tartozik.

Továbbá tekintettel arra, hogy az idézett 26. szakasz kizárólag csak a virilis törvényhatósági bizottsági tagságról beszél, ennek megfelelőleg jelentem ki, hogy ilyen jogon csak Arad szabad királyi város törvényhatóságának vagyok tagja.

Az idézett törvényeik 35. és 36. szakaszai adnak ugyan jogot a polgármesternek nyilatkozat megadandó felszólításra, de roám nézve az ezen szakaszokban említett esetek egyike sem forog fenn.

Badapesten 1911. december 30-án. Tisztelettel Barabás Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag.

Az előadó azután ismertetette a törvény idevonatkozó szakaszait és azokból leszűrte véleményét, amelyet az Aradi Közlöny mai számában ismertetett teljes egészében.

— A törvény világosan kimondja — szöve az előadó, — hogy mindenképp csak egy helyen lehet törvényhatósági tag, de ezt mondják a döntvények is...

— Lássuk azokat a döntvényeket, — szöve közbe Múlek Lajos dr.

— Majd én adok egyet. Hoztam magammal, válaszolt Krenner Zoltán dr.

— Barabás Béla dr. védekezése nem állhat meg, — jelentette ki Angel István előadó.

Múlek Lajos dr. ezt sem hagyhatta szó nélkül:

— Ezt csak a saját nevében mondhatja! Ez nem a mi véleményünk.

Krenner Zoltán dr. válaszolt most is:

— Természetesen, hiszen tetszik látni, hogy mindig ily értelemben beszél az előadó ur!

Angel István dr. végül azt javasolta, hogy az igazoló választmány törölje a legtöbb adót fizetők sorából Barabás Bélát és helyére a legközelebbi virilis póttagot hívja be.

A vita.

Krenner Zoltán dr. rövid felszólalásában arra mutatott rá, hogy a már igazolt virilis névjegyzékből nem törölhetik Barabást, azonban a legtöbb adót fizetők közül éppen úgy kihagyhatják, amint kihagyják az időközben esedébe, gondokság alá jutottakat. Kuriai döntvény is van analóg esetre.

— Én különben — mondotta később Krenner dr. — hajlandó vagyok hozzájárulni ahhoz, hogy Barabás Bélát szólítsuk föl nyilatkozattételre, de ennek a felszólításnak adjunk szankciót azzal, hogy ha nem nyilatkozik, úgy virilis jogát nem gyakorolhatja. Akárhogyan is dőljön el a dolog, annyi bizonyos, hogy Barabás Béla eddigi magatartásával elűtött valakit attól, hogy törvényhatósági bizottsági tag lehessen és ezt a jogot gyakorolja. Ha a pestmegyei mandátuma szűnik meg, ott már november előtt, évközben nem választhatnak helyébe mást és Aradon sem lehet a következő virilista póttagot behívni. Erre a jogfosztásra, amely ennek a kettős bizottsági tagságnak eredménye, rá kell mutatni.

Ezután Múlek Lajos dr. fejtette ki véleményét a következőkben:

— Az igazoló választmány a legtöbb adófizetők névsorát a törvényben előírt időben összeállította, az jogerőre emelkedett és a belügyminisztériumtól jóváhagyólag visszaérkezett. 1912-ben tehát ezt a névsort már megváltoztatni nem lehet, annál kevésbé, mivel nem lehet tudni, hogy Barabás Béla akarja-e a folyó évben is Pestmegyében a választott tagsági jogát gyakorolni és megtörténhetik, ha ott nem kíván eme jogával élni, itt pedig törlik a virilisek névjegyzékéből, hogy mindkét helyen ki maradjon a törvényhatósági bizottságból. Ő tartja Barabást olyan értékes egyénnek, hogy törvényhatósági bizottsági tagságát ilyen aprólkos dolgok miatt ne bolygassák, annyival is inkább, mert a virilisták névjegyzéke a folyó évben már jogerőre emelkedett és nem lehet helyettesíteni az utána következő virilistát a bizottságba behívni. Indítványozza, hogy térjen e kérdés feletti az igazoló választmány napirendre és ne hozza meg az előadó által ajánlott határozatot.

Tolnai János dr. nem ért egyet Múlek. kel. Tisztázottnak látja a kérdést, hogy a törvénynek az az intenciója, hogy két törvényhatósági bizottságnak egy és ugyanazon

személy tagja nem lehet. A törvény rendelkezése e tekintetben hiányos ugyan és nem világos, de azért kétségtelen annak célzata. Állítása támogatására időzi Kmetty Károly közjogiának ide vonatkozó részét. A virilisták névjegyzéke a folyó évre össze lévén állítva azon változtatni már nem lehet, ne bolygassa az igazoló választmány egyelőre ezt az ügyet és ne zaklassa vele Barabást, vegye egyszerűen tudomásul ezt a körülményt és a következő évben a lista összeállításánál majd eszerint járjon el. Ha Barabást nyilatkozattételre hívják föl, esetleg ismét nem fog nyilatkozni és ezért ólszerűnek tartaná, hogy írjanak a Pestvármegyéhez, szólítsák fel azokat is Barabást, vajon kívánja-e ott tagságát érvényesíteni és az átirat visszaérkezése után annak értelmében határozzanak.

Robitsék Ágoston elnök ezután így fejtette ki véleményét. Mikor az igazoló választmány 1912. évre a virilisták névjegyzékét összeállította, akkor Barabás tagja volt Pestvármegye törvényhatósági bizottságának. Ekkor azonban a bizottságnak semmi köze nem volt, mert az a múlté és csupán csak akkor lenne inkompatibilis az aradi virilistasága, ha azóta Pestvármegyében gyakorolta volna választáson alapuló jogát. Nézete szerint a bizottság hivatala és jogosítva van arra, hogy Barabást nyilatkozattételre szólítsa föl. (Helyeslés.)

Tagányi Sándor dr. szintén azon a véleményen volt, hogy itt nincs szó az igazolt névjegyzék bolygatásáról, azonban határozottan kell tudni, hogy Barabás ebben az évben, 1912-ben hol akarja gyakorolni jogát. Ezért kell nyilatkozásra fölhívni.

Vajda István dr. úgy látja, hogy két mód áll az igazoló választmány rendelkezésére. A szigorúbb mód az, hogy Barabás választását vegyék tudomásul oly értelemben, hogy az aradi virilis mandátumot tartotta meg 1912-re és erről értesítsék Pestvármegyét. Az enyhébb mód az, hogy újból kérdezzék meg Barabást záros határidő alatt.

Angel István dr. előadó kísérelte meg ezután álláspontja megvédelmezését és analógiát talált a törvénynek a virilis tagnak utóbb történő megválasztott mandátumát illető intézkedései és a jelenlegi eset között. Arra a kétségbevonhatatlan igazságra támaszkodott, hogy Barabás Béla már a leghatározottabb formában fölhívta a polgármestert a két törvényhatóság közötti választásra. Barabás erre úgy válaszolt, hogy nem választott; tehát fölösleges az újabb megkerdezés.

Az előadó felszólalása újabb vitára adott alkalmat, majd az elnök Robitsék Ágoston foglalta össze a tanácskozás eredményeit. Beszéde közben Angel István előadó még egyszer bizonyítani kívánt javaslatát melett, de Múlek Lajos türelmetlenül mondotta:

— Ne akarja az előadó ur erővel reánk oktrojálni a véleményét!

— Kérem tüssék hallgatni, amíg befejezem — jegyezte meg az elnök.

— Jó, jó — fordította most már tréfára a dolgot Múlek dr. — mondd mindjárt, hogy fogjam be a szájam!

Múlek Lajos dr. különben fentartotta azt az indítványát, hogy szüntessék be az ügyben a további eljárást. Ellenindítványa volt Tolnai János dr.-nak is, aki egyidejűleg akart átiratot intéztetni Barabáshoz és Pestvármegyéhez. A harmadik javaslat az előadó volt és a negyediket — amelyet egyhangúlag fogadtak el — Robitsék Ágoston dr. tette.

A határozat.

Eszerint az igazoló választmány megkeresi a polgármestert, hogy törvényadta jogával élve

ujból kérjen nyilatkozatot Barabás Bélától, hogy az 1912-ben melyik törvényhatóságban akarja tagsági jogát gyakorolni. Ha Barabás 15 nap alatt nem válaszolna, abban az esetben a törvényhez ragaszkodva úgy tekintik, hogy Barabás Béla az aradi virilis jogát akarja gyakorolni és Pestvármegyét értesítik erről, hogy ott a választott tagok névjegyzékéből töröljék Barabást.

VÁROS ÉS MEGYE.

A villamos világítás rendezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8

Két és fél esztendei huza-vona után végre a városi közvilágítási szerződés megkötésére kiküldött bizottság ma célhoz ért. Nehéz és lelkiismeretes munka volt, amit ez idő alatt végeztek, de a ma megállapított szerződés tervezett végre világosságot, sok világosságot biztosít a város közönségének, mely eddig, a szerződés nélküli idő alatt, az alapszerződés értelmében, drága pénzt fizetett a világításért is. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés elő olyan megállapodásokat terjeszt a bizottság, amelyek csak szívós, kitartó alkudozások, továbbá a villamosági társulat okos áldozatkészsége révén váltak elérhetőkké és amelyek nemcsak a városra, de a magánfogyasztókra is sokkal kedvezőbb helyzetet teremtenek.

A bizottság ma tartott ülésében, az Aradi Villamosági Társaság által benyújtott szerződés tervezetét pontonként vette tárgyalás alá. Többször ismertettük azokat az elveket, melyeken a város és a társaság között létesülő új megállapodások felépültek. Ezek mind teljes egészükben és csorbitatlanul érvényesültek is a ma befejezett tárgyalással. Varjassy Lajos polgármesterrel az élén a bizottság erőli képviselte a város érdekeit, a társaság képviselői pedig, Lunczer Rezső és Fényes Dezső igazgatók előzékenyen segítettek a viszonyok rendezésében.

A tizenhat pontból álló szerződésnek néhány megállapítása körül élénk és hosszabb vita keletkezett. Mint ismeretes, a város csak öt évre akar szerződni és ezt a társaság elfogadta. A bizottság a polgármester javaslatára ragaszkodott ahhoz, hogy a szerződés érvénye 1912. január elsőjétől kezdődjék, amit a társulat képviselői csak hosszabb kapacitálás után fogadtak el.

Az árammérték órák bérdíjának megállapítására vonatkozólag is voltak differenciák a társaság ajánlata és a bizottság álláspontja között. Szathmáry János ma is fenntartotta azt a javaslatát, hogy az óradíjak leszállítása azonnal, 1912. év január 1-től történjék meg, még pedig úgy, hogy azok, akik hat év óta fogyasztják évi 16 koronáért, akik tíz év óta, azok évi 12 koronáért kapják az órát. Lunczer igazgató ezt nem fogadta el, de megnyerte az egész bizottság hozzájárulását ahhoz a propositiohoz, mely szerint valamennyi fogyasztó már 1913. év január elsőjétől 16 koronát fizet csak az órákért, kivéve azokat, akik 10 éve veszik az áramot, mert ezeket 12 koronás bérfizetés kedvezményében hajlandó a társulat részesíteni. 1915. január elsőjétől kivétel nélkül minden fogyasztó részére 12 korona lesz a bér.

A szerződés többi pontjait, melyek szerint tehát a város az eddigi 48 fillér helyett 24 fillért, a magánfogyasztó pedig az eddigi 8 fillér helyett 7, illetve egy év múlva 6 fillért fizet, a város külső területén is fémzáras 25 gyertyafényű lámpákat éget a társulat és hogy a világító testek számát és erősségét 250 százalékkal emeli, elfogadta a bizottság.

A szerződés tervezetét a februári közgyűlésre terjeszti be a tanács.

A lelőtt testvér.

— Diószeghy Károlyt felmentették. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Ma tárgyalta az aradi kir. törvényszék, mint esküdtbírószék szándékos emberölés kísérletének büntetével vádolt Diószeghy Károly bűnügyét. Az ügy előzményei eléggé ismeretesek: 1911. július 25-én Diószeghy Károly rálőtt testvérére, Gerzsonra, aki be akart hatolni lakására az a fenyegetéssel, hogy agyonüti.

A két Diószeghy testvér között már régebbi az ellentét. A fiatalabb, aki ma a vádlottak padján ült, csendes természetű, békétűrő s vagyonos ember, míg bátyja civódó, veszekedő természetű s vagyontalan volt. Anyjuk Károlyt szerette jobban s már e miatt is gyűlölte Gerzson a testvérét, de növekedett köztük az ellentét akkor, mikor anyjuk vagyonát megosztották s Gerzson úgy vélte, hogy őt testvére megrövidítette. Az örökrészből még valami 1200 korona várt kifizetésre s ezt az összeget Diószeghy Károly Gerzson ügyvédjének, Bedő Árpádnak adta át. A tett előtti nap Gerzson követelte testvérétől a pénzt s mikor azt a feleletet kapta, hogy az ügyvédnél felveheti az összeget, így fenyegette meg a Károlyt:

— Nekem semmi közöm az ügyvédhez! Ha holnap délelőtt 10 óráig ide nem adod a pénzt, akkor agyonütlek, mint egy beteg macskát! Téged is, az egész pereputtyodat, az anyádat, meg az ügyvédet!

Másnap délelőtt Diószeghy Gerzson tényleg megjelent testvére lakása előtt. Károly bezárkózott, de Gerzson feszegetni kezdte az ajtót. A szorongatott helyzetben Károly revolvert rántott s az üvegajtón keresztül rablástus testvérere lőtt. A golyó szíve fölött találta Diószeghy Gerzson, aki több hétig feküdt betegen az aradmegyei kórházban.

A mai tárgyaláson Nagy József dr. elnököl, szavazóbírák Lehmann Viktor dr. és Frits Lajos voltak, a jegyzőkönyvet Pohsz Henrik dr. vezette. A vádhatóságot Ferenczy Tihor dr. képviselte, míg a védelmet Bedő Árpád dr. látta el.

(A vádlott vallomása.)

Az esküdtszék megalakítása után a vádlottat hallgatták ki. Nyugodtan adta elő a tényállást:

— Gerzsonnal már régebbi idő óta rossz viszonyban éltem. Én nem haragudtam rá, de ő mindenkinen ellenséget látott, állandóan veszekedett s amellett nem volt foglalkozása, nem keresett semmit. Hogy keresessen valamit, 1910. decemberében közösen, vele együtt vettem egy fűrészgépet. Neki ugyan nem volt pénze, de én kölcsönt adtam neki, részben pedig jelzálogkölcsönt vettünk fel a családi házra, melynek akkoriban negyed része az enyém, negyed része az övé, fele pedig anyánké volt. A gép használatkészen elromlott s így Gerzson nem tudta fizetni se nekem, sem a banknak a részleteket. A bank elakart árvereztetni házunkat, ami rám nézve nagy veszteség lett volna, mert időközben annak hatyolcad részét megszerentem. Ekkor azt ajánlottam Gerzsonnak, hogy tegyünk osztályegyezséget úgy, mintha anyánk már meghalt volna. Én kiadom az ő részét, azonkívül teljes tulajdonul engedem át neki a gépet, amelyet 31 000 koronáért vettünk.

— Gerzson ehhez nem akart beleegyezni. Megjegyzem már akkor haragudott rám azért, mert anyánk nállam lakott és nekem fizetett havonta tartásdíjat. Azt akarta, hogy anyánk hozzá költözzék, amit ő meg is tett, de egy hónap múlva visszajött hozzám, mert Gerzsonék nem jól bírtak vele.

— Hosszas huza-vona után beleegyezett Gerzson abba, hogy az örökrész fejében 7400 koronát fizetek neki. Miután újból pénzt kellett felvennem a bankból, kikötöttem, hogy az összeget csak a szerződés aláírásától 30 napra adom át neki. A szerződést, miután háromszor elmentünk a közjegyzőhöz és vagy kétszer szétírtam a kész írást, nagy nehezen aláírtam.

— Ezután azt követelte Gerzson, hogy a pénzt fizessem ki neki rögtön és adjam át neki azt a két Aradhegyaljai motoros részvényt, amelyet 50 korona fejében adott át nekem zálogul. Én kijelentettem, hogy a pénzt az ügyvédnél megkapja, ő azonban folyton követelte. A tett előtti napon Gerzson kijelentette, hogyha a pénzt — akkorig már 6200 koronát megkapott s így csak 1200 korona követelése volt — másnap délelőtt 10 óráig meg nem kapja, agyonüt engem családommal, de még az ügyvédet is. Én már akkor átadtam Bedő dr.-nak a pénzt is, meg a két részvényt s így azt mondtam neki, hogy az ügyvédhez menjen fel Gerzson azonban, ugylátszik nem akarta, hogy Bedő dr. honoráriumát levonja s haragra lobbant, majd ugyszólván dühöngeni kezdett, egy baltát tett ki a szomszédomban levő ajtajába:

— Ha holnap délelőtt tíz órára itt nem lesz minden, dögökként fogtok boverni a udvaron.

A dühös fenyegetésre megijedtem. Megjegyzem, már előzőleg vettem egy revolvert, bejelentettem a rendőrségnek, hogy testvérem folyton fenyeget. Másnap korán reggel újból felmentem a rendőrséghez s oltalmat kértem testvérem ellen, de ott kijelentették, hogy nem segíthetnek rajtam. A rendőrségtől Bedő dr.-hoz mentem s itt értesültem arról, hogy Gerzson már járt ott s kijelentette, hogy agyonüt engem is, meg az ügyvédet is.

Hazamentem s bezárkóztam a szobámba. Tíz óra felé jött Gerzson s kopogott.

„Eressz be, mert baj lesz!” — kiáltottam. — „Nézd Gerzson!” — feleltem neki — „Vélem ne veszekedj, hanem menj az ügyvédhez.”

Gerzson erre káromkodni kezdett s lábával feszegette az ajtót. Akkor szorult helyzetembe revolverrel egyszer kilőttem az ablakon. Gerzson megtántorodott s kiáltozni kezdett:

— Jaj meglőtt a gazember!

Ezután betámolygott lakásába.

(Akit mellbelőtték.)

A vádlott után Diószeghy Gerzson, a tettett hallgatták ki. Azt hangoztatta, hogy voltak ugyan közte és testvére között heves jelenetek, de ezeknek testvére volt az okozója, me nem akarta örökrészt teljesen kiadni. A tett előtti napon és a tett napján nem fenyeget agyonütéssel testvérét, csak azt mondotta, hogy az ilyen ember megérdemli, hogy agyonüssék.

(A tanúk.)

A tanúk: Komáromy János, Komáromy Jánosné, Bogozán György, Blazsaffar Vilmos, Pataky Mórna úgy adták elő a történetet mint Diószeghy Károly. Papp Jolán gépíró leány igazolta, hogy sértett a tett napján Bedő Árpád dr. ügyvédi irodájában kijelentette, hogy lelőtt testvérét és az ügyvédet is. Nagy Sándor dr. elmondja, hogy a hagyatéki ügyből kiilyólag őt az izgága természetű sértett s őt fenyegette meg, hogy „paprikásá aprítja.”

A bizonyítási eljárás befejeztével Nagy József dr. elnök a tárgyalást délután két óra körül délután négy óráig felfüggesztette.

Délután a kérdéseket szövegezték meg majd a pörbeszédet hangzottak el. Az eskütök este fél nyolckor vonultak vissza tanácsok.

zásra és rövid idő múlva kihirdette a verdiktet Bozsgán Sándor választott főnök. Az esküdtek nem bűnösnek mondták Diószeghyt. Ez alapon a törvényszék fölmertő ítéletet hozott. Az ügyész semmisségi panaszt jelentett be.

Miklós király

az aktuális európai kérdésekről.

— Interjú az uralkodóval. —

Távirati tudósítás.

Berlin február 8.

Az uralkodók rendszerint nem tartoznak azok közé az emberek közé, akiket interjúra készülő újságírók megrohanhatnak. A királyi interjúk körülbelül kivétel nélkül a kis balkáni fejedelmek köréből kerülnek ki és az az interjú, amelyet a németországi klerikálisok nagy organuma a *Vossische Zeitung* közöl, csakugyan balkáni uralkodóval történt. Ez azonban semmivel sem teszi érdekeltenebbé az interjút, mert a *Vossische Zeitung* berlini tudósítója, aki Nikitával, azaz, hogy Miklós montenegrói királlyal beszélgetést folytatott, nagyon érdekes dolgokat ír a montenegrói uralkodó nyilatkozatairól, amelyeket csupa aktuális kérdésről tett.

Miklós király mindenek előtt kijelentette, hogy elejétől végig koholmány az a hír, hogy a szerbiai Fekete Kéz titkos társulatnak fiókjai volnának Montenegróban. Szerbia és Montenegro testvéries egyetértésben élhetnének egymás mellett, csak a nagyhatalmak külügyminiszterei hagynák őket békében.

— Ausztria Magyarországgal is barátságban akarok maradni, — szölt a király. — már tiszteltreméltó nagy császárnának személye kedvéért is, ki iránt a legnagyobb tisztelettel viselkedem. Valósággal élvezet ilyen művelt birodalom szomszédjának lenni. Az a pár kellemetlen mozzanat, amely Bosznia annektációja alkalmával fölmerült közöttünk, már a történelemé.

Az albán kérdéssel ezeket mondta a meginterjúvult király:

— Tavaly az albánok egy része fellázadt és sokan közülük a határon átmenekülve nálunk kerestek oltalmat. A szultán azonban most megkegyelmezett ezeknek az embereknek és nemcsak azt engedte meg, hogy visszatérhessenek hazájukba, hanem segítségben is fogja őket részesíteni. Ezzel azt hiszem az eddigi ponyvadalom véget ér.

— Testestől-lelkestől a béke embere vagyok és irtózom az örökös fegyverkezéstől — mondta továbbá a király. — Én nem vagyok a szó közönséges értelmében vett király és külön alkalmam van, szívesen ülök és dolgozom az íróasztalom mellett. Fájdalom az utóbbi időben nem juthatok annyiszor hozzá, mint szeretném, mert roppant sok dolgom van, de azért egy költeményt mégis írtam.

Tudni kell, hogy Nikita szívesen foglalkozik költészettel, sőt már drámát is írt. A beszélgetés során az ifjú törökökről is volt szó és úgy vélekedett róluk, hogy ezek nagyon sokat tettek hazájukért. Szeretném — ugymond — ha ezeket a derék békés embereket nyugton hagynák.

Az olasz-török háború ügyéről is nyilatkozott és azt a reményét fejezte ki, hogy nemokára véget ér az, hogy az európai nyugalom is szenvedjen alatta. Meg kell vallanom, gondolta végül, hogy Európára nézve az egész így sokkal kedvezőbb lefolyású volt, mint azt letele remélni lehetett.

Az egész beszélgetés fesztelendű, ceremóniák nélkül történt és közben Miklós király, ki rendkívül barátságos volt az újságíróval szemben, gyors egymásutánban szölte el a círteteket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Leányvásár, operett. B) bérlet.
Szombat: Mikádó, operett. Uj betanulással először. C) bérlet.
Vasárnap: Délután: Orfeusz a pokolban, operette. Este: Mikádó, operett.

Tiszt urak a színházban.

(Katonai botrány a „Rossz pénz nem vesz el” miatt.)

Távirati tudósítás.

Miskolc, február 8.

A minap volt a bemutató előadása Miskolcon a „Rossz pénz nem vesz el” című vígjátéknak, Liptai Imre kedves és irodalmi értékű színdarabjának, amely a múlt év december havában került először színre a Magyar Színházban és azóta sikerrel járja be a vidék legnagyobb színpadjait.

A nagyhatalmas vígjáték második felvonásának egyik bájos és mulattató jelenetében az egyik szereplő ezeket mondja a csah zenészeknek:

— Bezzeg a Gotterhaltét tudjátok, de ki is vágom a fogatokat.

Alig hangzottak el a miskolci előadáson ezek a szavak, a helybeli gyalogezred egyik főhadnagya felugrott a helyéről és nagy feltűnést keltve, eltávozott a színházból. Másnap délelőtt pedig a főhadnagy egy őrnagy társaságában felkereste Palágyi színházigazgató helyettesét, Rátkai Sándort és a tisztet azt követelték, hogy az igazgató fejezze ki írásban sajnálkozását a történetek fölött, kérjen bocsánatot és biztosítsa őket arról, hogy a darabból a fentebbi szavakat kihuzatja. Ha pedig az igazgató erre nem volna hajandó, úgy rögtön megvonják tőle a katonai zenekart.

Az igazgató helyettes azorult helyzetében elfogadta ezeket a parancsszerű feltételeket és Liptai Imre vígjátékát azóta a derék hadsereg által kívánt, sőt követelt rövidítéssel adják Miskolcon.

Eredeti tanúság: a cenzura nem szűnt meg Magyarországon.

* Az egészség utmutatója oimivel rendkívül hasznos, okos, praktikus könyvecskét írt most Singer Emil dr. ismert aradi orvos, akinek neve a szakirodalomban elég jó hangzásu. A mű, amely a Testápolás című szaklap külön kiadása képen jelent meg, követsére méltó tanácsokat tartalmaz az előszavában, majd pedig a különböző gyógyszerek felhasználásáról, csoportosításáról közöl világos mondatokat. Rendkívül figyelemreméltó a könyv ama része, amely arról szól, hogy a test önmagának orvosa és gyógyszerésze. Ebben eléggé meg nem becsülhető tanácsokat ad az egészség fentartására és a test miként való ápolására. Azután a betegség egyes megnyilvánulásairól és a gyógymódokról ír szakszerűen, de laikusok által is jól megérthető formában. A könyvecske szerzője a legnagyobb elismerést és dicséretet érdemli fáradságos és komoly studiumokat igénylő művéért.

* A Leányvásár. Pénteken este immár tizenegyszer a színtársulat ismét a Leányvásárt játssza, amely ebben a szezonban a legnagyobb sikert aratta: az eddigi előadások mindegyikét zsúfolásig megtelt nézőtér nézte végig és tapsolta, ünnepelte a gyönyörű operette kiváló szereplőit.

* Casals Pablo hamarabb jön. Weisz Leó hangversenyrendező-cég ma Casals Pablótól táviratot kapott, amelyben a nagy művész azt közli, hogy február 21-én az orosz udvar meghívására a cár előtt kell játszania, így az aradi hangversenyt kénytelen hamarabb, 18-án megtartani. Ennek a tudomásul vételét kéri a rendező cég.

* Isaye Jenő Aradon. Szenzációs érdekes-séggé művészi élvezetben lesz része az aradi publikumnak a hó 21-én este. Ekkor tartja ugyanis egyetlen hangversenyt a színházban Isaye Jenő, akinek művészetét az egész világon páratlannak és egyedülállónak mondják. A nagyjelentőségű, kiváló művészi eseményre mérsékeltén felemelt áru jegyek előjegyezhetők Gonda László pénztárosnál.

* Vasárnapi előadások. Két kiváló operett kerül színre vasárnap délután és este. Délután, az Orfeusz a pokolban operett megy, míg este a Mikádó kerül színre másodszor.

* A Mikádó. Az aradi színház igazgatósága, amely csak a legutóbbi időkben több darabot óriási siker mellett elevenített fel, szerencsés kézzel most egy oly darabot választott ki, amely már jövőre is biztosítja a közönség érdeklődését és tetszését. Sullivan varázsát soha nem veszti, legragyogóbb alkotását, a Mikádót mutatja be szombaton este az aradi színtársulat. Szinte bemutatászámba megy a repriz, hiszen közel husz esztendeje annak, hogy Aradon utoljára színre került ez a finom muzsikájú, invenciózus, ötletes szövegű operette, amelynek főszerepeit Diósi, Neogrady Dóra, Nógrádi Malvin, Fekete Aranka, Győző, Huszár, Polgár, Ladizslay és Vass játsszák; a darabot Polgár rendezi.

* Az Athenaeum könyvtár. 3 ik kötete, Balzac világhírű műve a Szamárbőr már megjelent és a Juhász és Társa cégnél kapható 1 kor. 90 fillérért. Telefon 265. 751

* Az arany hatalma. (Asta Nielsen, premier az Urániában.) Nem kell reklám az olyan képnek, melynek vezető szerepét Asta Nielsen a csodálatos tehetségű dán tragika játsza. Az aradi publikum már régen dőlegetett kedvencei közé sorozta a nagyszerű művésznőt, aki pénteken legújabb szenzációs szerepében lép a publikum elé. Urbán Gádnak a szenzációs irónak négy felvonásos drámájában Az arany hatalmában kreálja a fő női szerepet. Egy vad-órzó felesége ebben a drámában Asta Nielsen. A férjet tetten érik és börtönbe zárják. Az aszony egy gyermektelen házaspárnak eladja egyetlen gyermekét és ő maga Huber tartalékos hadnagy szeretője lesz. Mikor a férj kiszabadul, családját szétzúlván találja. Crescens, egy gazdag ember szeretője, kis leánya pedig idegen emberek megvásárolt játékszere. Kislát az orvadás minden vadsága dacára rajongó apa és mivel sem törődve, elrabolja gyermekét. A gyermekkel aztán felkeresi a könnyelmű utra tért anyját, aki a viszontlátás feletti örömben elfelejt pompát, gazdagságot, ledobja cifra ruháját és újból szegényes gunyát öltve, visszatér férjéhez és gyermekéhez. A szövevényes lelkű aszonyt Asta Nielsen páratlan művészete a kinematográf művészet legszebb alakításává teszi. A nagyvadású képet négy napon át mutatja be az Uránia. 175

* A négy ördög reprize. (Az Apolló-színház nagy napja.) A kinematográfia fejlődő útjában már elért ahhoz a komoly diadalhoz, hogy az értékes filmeknek ép olyan kíváncsian várt premiérje van, mint bármely színdarabnak. Most a színpadi művészettel való versenyében még egy lépéssel tovább haladt a mindig invenciózus és mindig meglepetést nyújtó kinematográfia. A közönség vissza kíván egy lejátzott filmet, amely annyira megnyerte a tetszését, hogy nem tudja elfelejteni. Ime: a mozi-színházak reprizeket tartanak. Ebben az uttörő munkában az Apolló színház jár elő, amely a közönségnek több ízben hangoztatott óhajának eleget téve megrendelte újból a négy ördög emlékeztető szenzációs filmjét a holnap pénteken és szombaton ismét vászonra veti. A pénteki repriznek nem kell reklámot csinálni, talán nincsen ember Aradon, aki ne emlékezne vissza a nagy feltűnést keltő moszidramára. Ez a kép volt az, amely egy teljes hétig műsoron volt az Apolló színházban és az első naptól kezdve az utolsó napig elfogyott minden jegy. Az egész város a négy ördög filmjéről beszélt, amelyhez fogható még senkinek látott egyetlen mozi vásznán sem. A pénteki repriz iránt megnyilvánuló nagy érdeklődésre való tekintettel az Apolló igazgatósága kéri a közönséget, hogy lehetőleg előre váltsa meg a jegyét a foglalja el a helyét idejekorán, nehogy sazarják az előadást. 177

Román jelmezbál.

— *Estély a Fehér Keresztben.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

A Fehér Kereszt nagytermében ma este rendezte az aradmegyei román négyesület ez idej jelmezbálját, amelyre nemcsak a megyéből, de az ország minden részéből, sőt Romániából is számos érdeklődő jelent meg. A terem, melyet román szőnyegek és kendők száza díszítettek, szorongásig megtelt a jelmezes résztvevőkkel. Soha pittoreszkebb látvány nem tárulhat az ember elé, mint a román négyesbáljain. A bálak híre már bejárta ugyyszólván az egész országot s az érdeklődők szorongásig megtöltötték a karzatot.

A jelmezekben az ideán a tölgyesi viselet vezetett. Talán azért is, mert a szűk szoknyák, az idomokat érvényesítő bluzok divatának ez felel meg legjobban. A hölgyek közül Hodos Astra, Petrán Veturia, Dimitrescu nővérek és Mladin nővérek jelentek meg ebben a kosztümben. Sok kedvelője volt a padureanca kosztümnek is. Ez a jelmez ugyyszólván ritkaság, mert a hozzá szükséges finom himzést egyedül Hunyadmegye két, a hegyek közé elrejtett kis községében, Cserbelen és Roksányon készítik. A hölgyek közül mégis többen, Burdean Florica, Hodos Alma, Vessa Emilia, Moldován Aurora, Pap Aglaja és Secula Zsófia jelentek meg e jelmezből. A kosztümök közül talán a ruker-i (Románia) volt a legszebb, amelyben Bocu Szeverné és Burdea Tivadarné jelentek meg. Szelistyei népviseletben jelentek meg Micu Viktoria, Botioc nővérek, Jancu Konstanza, Ciorogár Aurélné, Lugosán Trituné. Zagusen vidéki népviselet Oncu Miklósné volt. Láttunk még ezenkívül erdoháti, boicai, sistaroveci, igazi és almási népviseletet.

Tíz órakor a katonazene rázendített a „Nu me abandona” dallamára s a Hora táncsal megkezdődött a mulatság. A Hora-ban a megjelentek majdnem valamennyien részt vettek. A táncrend a következő volt:

Szünet előtt: 1. Hora. 2. Boston. 3. Ardelean. 4. Boston. 5. Cadril. 6. Sarba. 7. Boston. Szünet után: 1. Boston. 2. Romana. 3. Ardelean. 4. Boston. 5. Cadril. 6. Sarba. 7. Boston.

A fényes sikertü estélyen megjelentek Pap I. János püspök, bélafele Fekete Miklós dandárparancsnok, Barbini Sándor ezredes, Stróbl Rezső alezredes, Siegl, Hauslich, Voicu, Baias, Burdea és Horváth őrnagyok, Moga György dr. törzsorvos, Oncu Miklós, Raicu Sebő, Beles Vazul és Giorgiu esperesek, Ciorogár Romulus szemérmiumi igazgató stb.

A hölgyek névsorát a rendezőség a következőképp állította össze:

Asszonyok: Onku Miklósné, bélafele Fekete Miklósné, Pop Vazulné, Avram Jánosné, Beles Vazulné, dr. Pap Györgyné, Lugosán Trifonné, özvegy Baján Miklósné, Moldován Aurélné, Antonescu Virgílné, Bocu Szeverné, Mladin Virgílné, dr. Moga Györgyné, Burdean Florica (Borosjenő), özvegy Petrán Coriolánné, Ciorogár Aurélné stb.

Leányok: Milován Rozália (Nagyszentmiklós), Sevisiu Ekaterina és Livia (Világos), Lazareszku Eugénia (Világos), Cionka Erzsébet, Pop Aglaja és Zoe, Avram Helén, Albina Lola (Gáz), Hodos Alma és Astra (Bálasfalva), Neamtii Zsófia (Nagyszentmiklós), Pantos Kornélia (Monostortálva), Calutiu Viorica, Iumanca Oktavia, Ana Valéria (Feltő), Neamtii Silvia (Almássegres), Pantos Szidonia (Monostortálva), Fumariu Erzsike, Dabiciu Anutia és Erzai (Dorgos), Muntean Sylvia (Lipps), Tiucra Letitia és Livia (Áltós), Bonciu Flora, Dimitrescu Letitia, Livia és Minerva, Corna Georgina (Battonya), Burdán Aurica (Borosjenő), Simetici Katinika (Pankota), Tamás Zsófia (Világos), Suciu Julianna (Világos), Crisan Livia (Világos), Popovici Mariora (Világos), Saradon Emilia (Szöllős), Micu Valéria (Kápolnás), Botioc Szofika és Valéria (Kisjenő), Pintér Emilia, Chevroan Viora és Sylvia (Lipps), Mladin

Miluka és Livia (Kőrös), Varga Mariora és Márta (Nadab), Nisca Szidonia (Galsa), Petrás Ida, Szeulin Cornelia, Jancu Konstanza, Petrán Veturia stb.

A pompás jelmezes estély sikeréért első sorban Oncu Miklósné és Bocu Szeverné illeti a dícséret fáradhatatlan buzgalmukért és körültekintő munkásságukért.

A rendőrnek mindig igaza van.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 8.

Néhány nappal ezelőtti történet, hogy a fővárosi rendőrségnek egyik közege, Mészáros II. Pál durván tetteleg inzultálta a budapesti királyi ügyészség egyik szimpatikus tagját Hérices. Tóth Lajos királyi ügyészt. Az eset az ügyészség körében nagy fölháborodás keltett. Főháborította az ügyészséget, és méltán, a rendőrség eljárása, mellyel ezt a dolgot kezelte s a maga javára elkönyvelni akarta. A mikor az esetet követő napon az ügyészség egyik előkelő tagja megjelent Boda Dezső főkapitánynál s kérte, hogy a brutális rendőrlégényt függessze föl állásától, a főkapitány ezt felelte:

— Ismerem a rendőr természetrajzát. Ötszáz fegyelmi ügyben ítéltem s tudom, mikor hazudik a rendőr. Ebben az esetben kénytelen vagyok kijelenteni, hogy véleményem szerint a rendőrnek van igaza. Hérices ügyész különben is az eset után, mint az orvos megállapította, kissé izgatott volt.

A főkapitány annyira bizott a maga csalahatatlanságában, hogy nem is függesztette föl akkor a rendőrt, hanem csak harmadnapra, amikor a nyomozás a rendőr letartóztatásához vezetett. Késéskivül tipikus jelentősége van annak is, hogy a rendőrt, miután Hérices-Tóth ügyésszel szembesítették, visszaküldték a postájára, ahol másnap reggelig teljesített szolgálatot.

Ma kihallgatott a vizsgálobíró egy urat, a ki elejétől fogva végig szem- és fültanuja volt a fölháborító esetnek. Szórol szóra úgy mondta el az esetet, ahogyan az ügyész panaszába foglalta. Amikor az ügyész a további inzultust elkerülendő, sietve távozott, a rendőr gunyosan jegyezte meg:

— Szépen ügyész ez az ur! Ez vagy ügyvéd, vagy vigéc!

Az eszetenek, úgy sejtik, büntetőjogi következményein kívül más következményei is lesznek, éppen Boda főkapitány nyilatkozata miatt.

SPORT.

+ Az Aradi Vivó-Klub. A minap jeleztük már, hogy mily nagy érdeklődés előzi meg a Aradi Vivó Klubnak február 11-én tartandó alakuló közgyűlését. Csaknem a türelmetlenségig fokozódik némelyeknek az érdeklődése, akik megalakulva, sőt élénk működésben szeretnék már látni a sokáig nélkülözött egyesületet. Ezeknek megnyugtatására azonban kijelenthetjük, hogy nem a mozgalom iránti közömbösség, — mint ezt talán egyesek gondolhatnák, — hanem éppen annak nem várt mértékben történt kiterjedése miatt az előkészületekhez szükséges idő rövid volta okozta azt, hogy az eredetileg február 4-ére kitűzött közgyűlést el kellett halasztani. A pénteken este félkilenckor a Fehér Kereszt kistermében tartandó szervező bizottsági ülésen azonban már az utolsó kérdések is elintéztést nyerne a szel a megalakulás tényként vehető. A bizottság a következő szövegű meghívók szétküldését is megkezdte már: Meghívó az Aradi Vivó Klubnak 1912. évi február hó. 11-én a Városháza tanácsstermében délelőtti fél 12 órai kezdettel tartandó alakuló közgyűlésére, amelyen t. címetet okvetlenül megjelenni tisztelettel kérem. Zöldy M. János a szervező bizottság elnöke. Tárgysorozat: 1. Kérdések és javaslatok választás. 2. Az alapszabályok megállapítása. 3. A megalakulás feletti határozathozatal. 4. A tisztikar megválasztása. 5. Indítványok.

A bálteremből kiküszöbölt politika.

— A tábornok kívánságai. — Az aradi román bál kulisszatitkai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 8.

Az a jelmezes estély, amelyet minden esztendő februárjában rendezni szokott az aradi román négyesület, állandóan kiemelkedő eseménye az intelligens körök mulatságainak. Nemcsak Aradmegyének, hanem Erdélynek leg-távolabbi vidékeiről is idesereglenek a lelkészek és román lateicerek, ügyvédek családtagjai, hogy ezzel is dokumentumát szolgáltatassák a faji összetartozandóság nagy érzésének.

Annak a bálnak, amelyet ma este tartottak meg a Fehér Kereszt nagy termében, különös édeskedet adott az a körülmény, hogy úgy az aradi, mint általában a magyarországi románság kettészakadt táborának, az elkeseredett harcban állóknak a vidám keringők hangjai mellett itt kellett volna találkozni. Ez a találkozás azonban ma váratlanul elmaradt Bélafele Fekete Miklós aradi tábornok-vezérőrnagynak egyenes, de nagyon is méltányolható kívánságára.

Ezen a jelmezes estélyen tudniillik tömegesen meg szoktak jelenni az aradi helyőrség, de különösen a 33. gyalogezred tisztjei, akik között tekintélyes számmal vannak román származásúak. A bálon a tisztikarral egyetemben megjelent az előző években Bélafele Fekete Miklós tábornok is. A mai bálra is már napokkal ezelőtt készült a tábornok, akinek azonban súlyos aggodalmak voltak, hogy a bál esetleg politikai összetűzések teszik hangossá. Erre joggal számított a legutóbbi napok izgalmas eseményei után. Mint emlékeztetés, Sceopul József, a Tribuna munkatársa fogadalmat tett, hogy a Romanul sértései miatt Goldist akkor és ott inzultálja, amikor és ahol alkalom kínálkozik rá.

A tábornok tehát föltételezte, hogy a Tribuna harcos kedvű szerelmi munkásmi a bálban nem tudnak parancsolni indulatuknak és kinos összetűzések keletkeznek köztük, meg a Romanul táborába tartozó férfiak között. Közölte tehát a bál hölgyrendezőségének vezetőjével, Onku Miklós tatarákpénztári igazgató nevével, hogy amíg a mulatság horizontjáról ez a sötét felhő el nem vonul, addig nem ígérheti meg a maga és a tisztikar részvételét, mert a hadsereg képviselőinek nem szabad politikai tüntetéseknél asszisztálni.

A rendezőség aztán finom tapintattal úgy intézte el a kinos ügyet, hogy az exponált harcos feleket távol tartotta a mai báltól. Nem vett részt azon se Goldis László, se Pop C. István dr., se Suciu István dr., se Bocu Szever. Így aztán a levegőből hiányzott a gyűlékony anyag. A rendezőség azonban biztosította a tábornokot, hogy a mulatságon megjelentek a román püspök, akinek személye eleve kizár minden politikai demonstrációt, vagy viszályt.

A bonyodalom szerencsés megoldásának aztán az lett az eredménye, hogy a tábornok a tisztikarral megjelent a jelmezes élyen.

A mulatság alatt is történt fölemlítésre érdemes politikai vonatkozású epizód. Két román lelkész, szép fiatal leánya ugyanis román nemzetiségű övvel jelent meg. A rendezőség attól tartott, hogy a rendőrhatalóság ezt tüntetésnek minősíti és a két hölgyet levették a félreértesekre alkalmas adó kék-sárga-piros övet.

HIREK.

— Az aradi utcai harc. Az 1849. február 8-án Aradon lefolyt véres utcai harcban elesett szabadsághősök emlékére ma is ünnepi gyásztisztiszteletet rendeztek a Minorita templomban, mint ahogyan minden évben kegyeletesen megemlékeznek Aradon a dísz halállal kimult katonákról. A ma délelőtti megtartott gyásztisztiszteleten megjelent Varjassy Lajos polgármester és a tanács több tagja. A temetőben nyugvó hősök sírhalmára Kovács Vince kulturtanácsnok helyezte el a város kegyeletét kifejező koszorút.

— Elmaradó ünnepnapok. Bécsből jelentik: Az osztrák püspökök értekezlete nem tudott a pápai Motu propriót illetőleg, amely a katolikus ünnepek számának megszorítására vonatkozik, egyezségre jutni, ennél fogva úgy döntöttek, hogy a pápának engedik át a végleges döntést. A pápa ma közölte a püspökökkel a döntését, amely szerint a katolikus egyháznak hat ünnepnapja el fog esni. Ezek az ünnepek a következők: karácsony, pünkösd és húsvét második napja, Mária születésnapja, Boldogasszony és Vízkereszt napjai.

— Az elgázolt főszolgabíró halála. Sánka Vilmos nyugalmazott főszolgabíró, akit tegnap este Zászló Demeter 16 esztendő fia kocsiával elgázolt, ma agyrázkódás következtében a kórházban meghalt. A szerencsétlenség pillanatától kezdve egy percere sem nyerte vissza eszméletét és ezért kihallgatható nem volt. A rendőrség jelentést tett az ügyészségnek az esetről és ennek előterjesztésére Domokos László vizsgálóbíró elrendelte a holttest felboncolását, amit a törvényszéki orvosok holnap reggel nyolc órakor hajtanak végre. Ma újból kihallgatta a rendőrség a büzös kocsist, aki azonban tegnap tett vallomáshoz ragaszkodott és kijelentette, hogy ő nem volt okozója a szerencsétlenségnek. Az eset izemtanul azonban mind azt vallották, hogy a fiu nem fordított kellő figyelmet a lovaira, mert részégetett a kocsián levő leánnyal. Nem tartóztatták le, mert az apja vagyonos ember, felelősséget vállalt érte.

— Munkások gyűlése. Az aradi szociáldemokrata párt e hó 11-én, vasárnap d. u. 3 órakor a Szabadságtérén a választói jog érdekében népgyűlést rendez. Szónok Budapestől jön.

— Hamis hír a geszti kutyamérgezésről. Budapestről jelentik: Több budapesti lap nagyváradi udósítás alapján megírta, hogy Tisza Istvának birtokán több munkás megbetegedett, mert egészségtelen kutvizból ittak. Tisza István ma elkérte a Budapesti Tudósítót annak kijelentésére, hogy az egész mérgezési hírből egy szó sem igaz és az összes lapok tudósításai és adai légből kapottak.

— Az Aradi Forgalmi Bank ma kötött szerződése értelmében a helyiségét Andrásy-tér 7. szám alatt, első emeleten, a Réthy házban állatította meg.

— Csendőrnök, rendőrnök — tilos. A minap megírtuk, hogy Makai Márton dr. szeghalmi ügyvéd panaszos beadványt küldött az aradi ügyvédi kamarához, elmondván kinos kalandját a szeghalmi csendőrsparancsnokkal. Makai Márton dr. ezenkívül még mást is csinált Szeghalmi. Ugyanis az lábbi plakátot ragasztatta ki és hordatta szíjjel: *Figyelmeztetés! Kérve figyelmeztetem Szeghalmi község rendőrségét és a helyi csendőrséget, hogy előzetes engedélyem és beleegyezésem nélkül irodám és lakásom küszöbét csendőrnök és rendőrnök átlépni tilos! Hivatalos érintkezésnél tessék csengetni és a zárt folyosón tessék lakozni. Szeghalom stb. Dr. Makai, ügyvéd.*

— A Maros áradása. A Maros egész mentén hirtelen árvíz-veszedelem keletkezett a gyors hó olvadás következtében. Több helyről jelentik, hogy a jég megterlődött és a komp közlekedés megakadt. Solyos községnél a folyó kiöntött és oly komoly a veszedelem, hogy utászokat kellett kirendelni. Dáváról érkező jelentések szerint Erdélyből, a Maros menti helyekről, igen aggasztó hírek hallatszanak az árvíz pusztításairól.

— Gyémántlakodalmom. Borhegyi József és neje szül. Bayer Katalin február 9-én délelőtti 11 órakor tartják gyémántlakodalmukat; az ünnepély Aulich Lajos utca 21. szám alatti házban lesz.

— Ehenhalt falu. Szentpétervárról jelentik: Novoje Zemlya szigetén egy halásztelepnek a lakossága az utolsó emberig éhen halt. Egy arhangelski halnagykereskedő néhány évvel ezelőtt több halászcsaládot telepített a szigetre egy öböl melletti részére, hogy azok ott számára halásszanak. A halászok azonban, akik a tenger befagyása miatt tíz hónapig a külvilágtól el voltak zárva, nem rendelkeztek kellő élelemmel s szorongatott helyzetükben nem tudták értesíteni a nagykereskedőt, az utolsó emberig éhenhaltak s midőn az arhangelski kereskedő gőzöse néhány nappal ezelőtt megjelent az öbölben, a hajó kapitánya egy élő embert sem talált a szigeten. A kis halászkunyhókban holtan hevertek a kiéhezett szerencsétlenek. Egy naplójegyzetet találtak, amely némi világosságot derített arra a borzalmas drámára, amely a magas északon lejátszódott.

— Udvarj Ferenc Romániában. Érdekes hírt közölt ma a Budapesti Hírlap bukaresti tudósítás alapján arról, hogy Udvarj Ferenc volt országgyűlési képviselő, aki egy klerikális pénzintézet különös manipulációiban volt részes és családja miatt évek óta kórozik, 1910. óta Bukarestben élt From Dávid Ignác álnéven. Udvarj Romániában fészézetéssel foglalkozva tartotta fenn magát. Az állítólagos From szemétszurt a bukaresti rendőrségnek és eleinte Kecskeméthy Győzst sejtették benne. Amikor ennek a gyanúnak alaptalanságáról meggyőződtek, a bukaresti rendőrséget egy magyar felkérésnek Romániában élő özvegye arról értesítette, hogy From Udvarj Ferencel azonos. A bukaresti rendőrség Budapestről meghozatta Udvarj arcképét és körözéseit, de ezekből hiába derült ki az, hogy From csakugyan Udvarj, mert a gyanuba vett ember időközben megszökött. Ennek már két hete és azóta eredménytelenül kutatják.

— Letartóztatott kereskedő. Nagyváradról jelentik: Fessler Simont, Nagyvárad egyik legnagyobb posztókereskedőjét ma délután öt órakor a rendőrség letartóztatta. Fesslernek körülbelül tíz év óta van Nagyváradon üzlete s azóta két ízben jelentette be fizetéseképtelenségét. Három hónappal ezelőtt harmadszor lett fizetéseképtelen. Nagyváradon mindenütt gazdag emberek ismerték és a törvényhatósági bizottságnak is tagja volt. Több budapesti cég család bukás miatt feljelentést tett ellene és az ügyészség hetek óta folytatta a vizsgálatot. Ma azután az ügyészség megkereste a rendőrséget, hogy tartóztassa le Fesslert. — A kiküldött detektív a Fekete Sas kávéházban alsózás közben találta a kereskedőt s felszólította, hogy kövesse. A letartóztatás az egész városban nagy szenzációt keltett.

— Halálos szerencsétlenség történt tegnap a kavnai kőbányában. Robbantás közben Szalai György munkás a veszélyes területre lépett épen abban a pillanatban, mikor az akna felrobbant. A szerencsétlen munkást súlyos sérüléssel a borossebesi kórházba szállították, ahol mindkét lábát operálták. Az operáció már nem tudta megmenteni Szalait az életnek, aki ma meghalt.

— Szerelmi dráma a templomajtóban. Esztergomból jelentik: Keszthely közönségben tegnap véres szerelmi tragédia történt. Közvetlenül a templomajtóban a reggeli mise után revolver lövés csattant el és a távozó sokaság között haldokolva esett össze Bertlik Rezsőné, aki gyónni volt a templomban. A fiatal asszonynak két nappal ezelőtt volt a polgári házasságkötése és ma lett volna egyházi esküvője is. Ezt akarta megelőzni a merénylő, egy fiatal leány, Bertlik Éva, aki rokona a férjnek és előzőleg menyasszonya is volt. A szerencsétlen fiatal asszonyt eszméletlenül a plébániára vitték a templomból távozó emberek és onnan szállították be az esztergomi kórházba. Bertlik Évát letartóztatta a csendőrség. Azzal védekezik, hogy unokatestvére, Bertlik Rezső vele is eljegyezte magát, de aztán faképnél hagyta, mert gazdag leányt akart elvenni feleségül. Mikor megtudta, hogy esküvőre készül, elhatározta, hogy a házasságot bármiként megakadályozza. Bertlik Évát a csendőrség átkísérte a járástörőfogházba.

— Ahol huszonöt év óta nem volt hó. Triesztből írják: Esik a hó. Ezek a negyed század óta nem látott angyalszárnyak a szellővel enyelegve, játszva szállanak le a lapos, vörös háztetőkre s a tengerre egyaránt. Csodára ébredtek hétfőn a jó triesztiek: minden vastag, fehér lepellel fődve s a légből milliárdja csillog a fehér pelyheknek. A hogy a nap egy percere kivillant a felhők szürke fala mögül, megolvadt a hóréteg, de csak azért, hogy a váratlanul és mindig hivatlanul megjelent hóra hideg fuvallata jégge fagyassza s így most jégzománc borít el mindent, nemcsak az utcák lapos, nagy köveit, de még a házfalakat, ablakokat is. Ott, ahol a hó erősebben dühöngött és elsöpörte a havat, sima jégtükör a gyalogjáró és kocsit egyaránt.

— Udvarias autobuszkalauzok. (Panaszos levél.) Igen tisztelt szerkesztő ur! B. lapja legutóbbi humoros cikkben foglalkozott az autobusz mizériákkal. Az ember azt hitte volna, hogy az autobusz vezetése a cikkből kiveszi azt, ahova az tendált és szánálui igyekszik a kinos állapotokat. Tévedés. A kalauzok durvasága egyszerűen felháborító és még inkább teszi elviselhetetlenné a kócosik ijesztő túlzásfoltosságát. Afrika belsőjében civilizálatlan négek nem kezelnek olyan durva modorban a fizető, uszónadrágos utasokat, mint a hogy Aradon, autobusz kalauzok uribölgyekkel és uriemberekkel szemben viselkednek. A „kérem” szó teljesen hiányzik ezeknek az embereknek a szótárából és valami huszárkáplár modorban — sok huszárkáplártól bocsánatot kérek az összehasonlításért — parancsolgatnak az utasoknak. Az autobuszkok nagyobb része állandóan javításban van és csak 2-3 kocsival bonyolítják le a forgalmat, amiről a jelentésük dicsekedve mondja, hogy a a milliók számoknál forgalmaz. Hosszu várakozás után végre felkapaszkodik az ember a kocsira, akkor jön a kalauz, az én esetemben Farkasnak hívják a derék kalauzt és harsány hangon ráordít az utasra:

— Fel a tetejére!
Addig az istennek nem inditaná el a kocsit, míg kétezer embert el nem helyezett lent és fent a fedélzeten. Mintán fent sincs hely, kénytelen az ember lemászni és alázatosan jelenti Farkas urnak, hogy nincs hely.

— Akkor szálljon le!
— De nekem dolgom van és már egy negyed órája várok.

— Hát várjon még egy negyed órát, szellemkedik Farkas ur.

A legtürelemesebb autobusz szenvedő is kijön erre a flegmából és ezek után, pláne nem hajlandó leszállni. Erre jön Farkas ur részéről egy káromkodási zuhatag, rendőrrel való fenyegetőzés, közben pedig a kócos áll, áll és kamatvesztességben csökken az autobusz jövedelem. És még most is ott állna a kocsi, ha egy derék ember meg nem könyörül az inzultált utasok és le nem száll, mert elvégre a Szent László-utóáig már gyalog is elmegy. Hat kérem igen tisztelt szerkesztő ur, az nagyon szép, hogy immár 600 körül van autobuszbérlet és így jövedelmet is ki lehet mutatni, de a legkisebb üzleti korrektség is azt parancsolja, hogy ezeket a bérletket el is szállítsák a pénzért. E sorok szives közléséért köszönetet mond — Egy agyoninzult autobuszbérlet.

— Némagyarosítás. Fridrik Ilona aradi illetőségű budapesti lakos családi nevének „György”-re kéri átválttatását a belügyminiszter megerősítésére.

— Vádak egy szilágyosmlyói ügyvéd ellen. Szilágyosmlyóiból jelentik: Lang Aladár dr. szilágyosmlyói ügyvéd ellen a széki körületben elkövetett vesztegetés miatt bünvádi eljárás folyik. Ezzel egyidejűleg nemcsak a széki ügyészségnél választási visszaélés miatt, hanem a zilahi királyi ügyészségnél is közokirathamisítás címén folyik bünvádi eljárás. A Krasznamagyar Takarékpénztár ugyanis feljelentette Lang Aladár dr.-t, azzal vádolván őt, hogy egy Reese nevű földbirtokost rábeszélte arra, hogy 20 000 korona fiktív váltóköveteléssel terheljen meg egy olyan ingatlan, amelyre első helyen a takaréknak kellett volna jutnia 38 000 koronás követelésével. Mihelyt a dolog kiderült, Reese földbirtokos azonnal törlési engedélyt adott és a nyomozás során a szilágyosmlyói járásbíró egynéhány tagjának vallomásaival bizonyítást nyert, hogy Lang Aladár dr. volt az értelemi szerző és ő működött közre, hogy valóban adat kerüljön bele a telekkönyvbe.

— Tancitanító káplán. A makói táncmesterek igen veszedelmes konkurrensre tettek szert és mint ottani tudósítónk jelenti, kézzel-lábbal igyekeznek tőle megszabadulni. A katolikus körben ugyanis egy káplán tanítja a bostont és tart illemtani órákat. Ezt a hivatásos tánc és illemtanító felhárító terület sértésnek nevesik. Nem is állottak meg az elméleti felhárítás mellett, hanem ma testületileg tisztelegtek Rákossy Gyula rendőrkapitány nál és arra kérték, hogy terelje vissza a káplánt a tulajdonképeni hivatásának körébe. A kapitány kijelentette, hogy a kérelem teljesíthetetlen, mert tudomása van arról, hogy a káplán ingyen oktatja az ifjúságot és ez ellen senki sem tehet kifogást.

— Elveszett egy női pénztárca keskeny, hosszukás, fekete bőr, ezüst szegéssel, a Szent László- és Deák Ferenc-utca között. Kérte a becsületes megtaláló, illő jutalom ellenében, a pénztárca, benne kulcsokkal, és Armin fűszer- és csemege üzletében átadni szíveskedjék.

— A „Simai”-féle gőzfürdőben vasárnapi nap a nagy uszoda kellemes meleg vízzel rendelkezésre áll a tisztelt közönségnek. 744

— Páratlan alkalmi bevásárlás. Tulhalmozott raktár miatt bevásárlási áron árulja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Elíz-palota) remek szép ékszereit, zseborát és ezüstmű raktárát. Telefon 439. 6029

— Karácsonyról maradt divatlevélpapírok dobozokban, óriási készlet a Weitzer János-utcában egyesített könyv- és papírkereskedésünkben olcsón árusítatnak. Telefon 517. Ingusz I. és Fia.

— Üzleti könyvek, u. m. straszák, naplók, főkönyvek, másoló könyvek, a legmodernebb irodai cikkek, mindenféle papíráruk nagy készlete. Az összes könyv- és hangjegyvadászok raktáron. Nagyválasztéku könyv- és zenemű antikvárium. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zeneműkölcsonzó intézet. Kerpel Izsónál, Aradon. Telefon 385. 4871

— Lux cikkek és alarcok Kerpel Izsónál. 4871

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható melléklettel)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— 151
Nyomda	— 151

TARKASÁGOK.

(Felsült udvarló.) Egy aradi ismertszoknya-vadászról szól az alábbi eset:

Tegnapelőtt történt. Már reggel felé járt az idő, amidőn egy feltűnően csinos hölgy haladt végig a néptelen korzón. No de annyira néptelen még se volt a kerz, hogy egy szoknyavadász ne akadt volna, ki aztán hamarosan ajándkozott arra, hogy a csinos hölgyikét haza kísérje. A hölgy nem ellenkezett.

Már a városliget felé tartottak. A mi emberünk mélabusan kérdezi:

— Messze méltóztatik lakni?

— Oh nem — volt a felelet — a boldogan tovább ballagtak. Már a vasúthoz értek, midőn a kaland vágyó ifjú kétségbe esve kérdezte ismét:

— Még messze?

— Nem tudom, mikor indul a vonat.

— Micsoda vonat? — válaszol most már szánalmas hangon a lovag. És a bájos hölgy illegmatikusan replikázta:

— Amelyik haza visz...

(Vakbizalom.) Egy pécskai atyafi bejött Aradra a szemét operáltatni. Az operáció előtt megkérdi az orvos a félszemére vak páciensét:

— Aztán bizik e kard bennem?

— Ha nem biznék vakon a doktor urba, hát nem jöttem volna ide...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kisiparosok egyesülete február hó 18-án vasárnap délután 3 órakor tartja rendezési közgyűlését az egyesület helyiségében (Deák Ferenc-utca 30. sz. a. az udvarban I. em.) a következő napirenddel: Tikkári jelentés. Pénztári jelentés. A vezetőségnek a felmentmény megadása és az új vezetőség megválasztása. Esetleges indítványok és interpellációk. A tagok teljes számban leendő pontos megjelenését kéri az elnökség.

MULATSÁGOK.

(=) A Katolikus kör tea estélye. Randkívül érdekes és ötletes műsoru tea estélyt rendez farsang hétfőjén — február 19-én — az Aradi Autonóm Katolikus Kör. A családias jellegű tea-estélyt tánc fejezi be és a rendezőség mindent elkövet, hogy a kör farsang mulatsága kitűnően sikerüljön. A meghívókat a napokban küldik szét.

(=) A Mezőkovácsháza járásbeli tisztviselők a Mezőkovácsházán felállítandó zárda javára február 15. (csütörtök) Mezőkovácsházán, a Központi Szálloda összes termében járásbeli tisztviselők táncestélyt tartanak. Kezdeté este 8 és fél órakor.

(=) A gyoroki önkéntes tűzoltókar az újonnan beszerzett szerelvények javára február 18-án, a nagyvendéglő összes termeiben zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj: személyenként 1 kor., család-jegy 3 kor. Kezdeté este 8 órakor.

(=) Kabaré Kiszomborban. Kiszomboron február 17-én, a „Tulipán”-szálló összes termeiben jótékony célú és kabarettel összekötött táncvigalom lesz. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: személyjegy 2 kor., család-jegy 5 korona.

(=) A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj együletének 289. sz. fiokpénztára Uj Mikolácan, február 10-én, esti 8 órakor a Hajós,

volt Kopetko féle vendéglő összes helyiségeiben a tagok özvegyei és árvái felségélyezésére létező külön alapja javára világpostával és kabaréval egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hírek az aradi ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Sucir János dr. aradi ügyvéd székhelyét Borosjenőre helyezte át. — Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Fényes Kálmán dr. aradi ügyvédet, jogerős fegyelmi bírósági ítélet alapján, az ügyvédség gyakorlatától 3 hónapra felfüggesztette: a felfüggesztés hatálya kezdődik 1912. évi február 9-én.

§ Fogházra itélt ügyvéd. Temesvárról jelentik: Hatóság megrágalmazása miatt állott ma a bíróság előtt Kutny Emil dr. buziaszfürdői ügyvéd. Az eset szokatlanul súlyos és a maga nemében talán eddig páratlanul is áll. Kutny dr. ugyanis a múlt évi június elsején Temesvárról Buziaszfürdőre utazván, a vasúti kocsiban hihetetlenül becsümlő módon nyilatkozott a magyar bíróságokról utatársai előtt. Azt állította Kutny dr., hogy a felsőbíróságok csak helybenhagyó ítéletet tudnak hozni. A magyar bírói kar szerinte két osztályba sorozható. „Vagy gazember és nem akar, vagy buta és nem tud igazságos ítéletet hozni”. Utatársai figyelmeztették, hogy hagyja abba piszkolódásait, de Kutny dr. csak tovább szaporította a szót. Elmondta, hogy egy temesvári bíró felkeresett egy tekintélyes temesvári ügyvédet és megkérdezte, hogy milyen ítéletet hozzon egy általa képviselt ügyben. „Megfelelő összeköttetésekkel vagy pénzzel — ugymond — a Kuriánál is olyan ítéleteket eszközölhet ki az ember magának, amelyet csak akar”. Ma vont a felelősségre Kutny dr. ezen meggondolatlan kijelentéseiért a temesvári királyi törvényszék és a tanuk meghallgatása után a hatóság rágalmozásáért tizennégy napi fogházra ítélte. Az ítélet ellen vádolt és védője felebbezett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Enyém volt... Nagyon messze van attól a mértéktől, ahol a közölhetők állanak.

B. E. Köszönjük.

Egy előfizető leánya. Legjobb lesz, ha a nővérére bízva annak kifürkészését, hogy miért hidegült el, vagy hogy ön komoly okot szolgáltatott-e a neheztelésre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDÉS.

— Időszakos mértékhitelítések Aradon. A kereskedelmi és iparkamara közli a helybeli kereskedők és iparosokkal általában miadóztokkal, akik körforgalomban mérőeszközt és mértékeket használnak, (vendéglősök, kocsmárosok, kávéosk stb.) hogy az aradi állami mértékhitelítő hivatal (Szent István utca) e hó 5-én megkezdte az időszakos mértékhitelítések fogamatását és ez május 21-ig folytatódagasan, az egyes kerületekre és utcákra nézve megállapított sorrendben naponként reggel 8 és délután 2 óráig tart. Az

A modern kor követelményeinek megfelelőleg, anyagi áldozatokat nem kímélve, törekvésem kizárólag odairányul, hogy a nagyérdemű közönség becses pártfogását a jövőben kiérdemeljem. Szakszerű intézetemben megbízások gyorsan és pontosan teljesíttetnek. A legdiszesebb különlegességek, piperek, kelengyek, legszebben tisztíthatnak. A fehérneműek előhozatalára és hazaszállítására embereim díjmentesen állnak rendelkezésre. — Kiváló tisztelettel

ÖZV. Fischer Lipótné.
Videki megrendelések gyorsan csak állíthatnak.

Értesítés!

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Aradon, Aulich Lajos-utca 2. szám alatt levő Bettelheim K. utóda elő aradi

fehérnemű gőzmosó és tisztító intézetemet újonnan és motorerőre berendezve üzembe hoztam, ami által a legkényesebb igényeknek megfelelni igyekszem azzal is, hogy a berendezésem kívül teljesen új személyzetet alkalmaztam.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruhaza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)
 Nagy választék!!!
 Külön osztály mértékeszerinti rendelésekre.

utca és időbeosztást tartalmazó hirdetés a kamarai székház kapualjában a hirdetési táblán megtekinthető. — A február havi hitelesítési sorrend a következő: Az I. kerületben lakó felek részére: Andrassy-tér 1—4. házszám, február 5. d. e. 8. d. n. 2 órákor; 5—7. házszám február 6; 8—10. házszám február 7; 11—13. házszám február 8; 14—16. házszám február 9; 17—20. házszám február 12; 21—25. házszám február 13. Apponyi Albert-ut és Batthyány-utca február 14. csak d. e. 8 órákor, Dessewffy utca február 14. d. n. 2. Deák Ferenc utca 1—10. házszám február 15; 11—20. házszám február 16; 21—35. házszám február 19; 36—45. házszám február 20. Erzsébet kir. körút és Fábrián-utca február 21. d. e. 8 órákor. Ferdinánd-utca és Ferenc-tér február 21. d. n. 2 órákor. József főherceg ut 1—10. házszám február 22. d. e. 8 órákor; 11—20. házszám február 22. d. n. 2 órákor.

Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 8

Készárú.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínát, vételkedv gyenge, 8 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Natáridő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1912. április	12.02—12.03	11.99—12—
Buza 1912. május	11.91—11.92	11.90—11.91
Buza 1912. októberre	11.18—11.19	11.16—11.17
Rozs 1912. április	10.68—10.69	10.67—10.68
Rozs 1912. októberre	9.39—9.40	9.37—9.38
Tengeri 1912. május	9.08—9.09	9.07—9.08
Zab 1912. április	10.87—10.88	10.85—10.86
Zab 1912. október	8.75—8.76	8.73—8.74

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. február 8.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	11.05—11.10
77	—	—	—	11.10—11.15
78	—	—	—	11.20—11.25
79	—	—	—	11.30—11.35

Buza (Temesvári kerek. ár):

76 kilogrammos	—	—	—	10.85—10.90
Rozs	—	—	—	9.50—9.55
Arpa	—	—	—	8.90—9.00
Zab	—	—	—	8.85—8.90
Tengeri	—	—	—	8.55—8.60

Budapesti Értéktőzsde (Táv. jelzés)

— Február 8. —

Magyar aranyáradek 4½%	—	—	—	99.90
Magyar korenapáradek 4½%	—	—	—	90.15
Magyar koronapáradek 8½%	—	—	—	78.60
Magy. földt. h. kötvény 4½%	—	—	—	91.25
Horvát-szlavon földt. h. kötvény	—	—	—	92.25
Magyar nyereségsorsjegy kölcsön	—	—	—	210.—
Tízszázab. és segedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	149.—
Osztrák áradek papírban	—	—	—	90.76
Osztrák áradek enklitbe	—	—	—	94.—
Osztrák áradek aranyban	—	—	—	114.—
Osztrák koronapáradek 4½%	—	—	—	90.76

1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	159—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	19.70
Magyar hitelbank-részvény	—	—	863.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	662.—
Osztr.-magy. államvasút részvény	—	—	137.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	9.10
Német birodalmi mária	—	—	117.62½
London vista	—	—	41.15
Páris vista	—	—	95.52½
20 márkás arany	—	—	23.52

Kőbányai sertéspiac.

— Febr. 8

Január 7. Magyar elsőrendű: Fialat nehes (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 138—140 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 140—142 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 144—145 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi február hó 5. napján volt készlet 18347 drb. — 1912. február hó 6-án felhajtott — drb. — 1912. február 6-án elszállított 95 drb. — 1912. febr. 7. napjára maradt készletben 18146 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: élénk.

Felolós szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1912. február hó 9-én

B: bérlet

B: bérlet

Leányvásár.

Eredeti operette 3 felvonásban. Írták: Martos Ferenc és Bródy Miksa. Zenéjét szerző: Jakobi Viktor. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgar Sándor.

SZEMÉLYEK:

Harisson Jack Várnai Jenő.	Koreszmáros	Vass Jenő.
Harissonné Benkőre.	Kapitány	Csáky F.
Lucy leányuk Dióssy Nusi.	Lelkész	Ajtai Odón.
Gr. Rottenberg Polgar S.	Bessy	Sz. Rontay B.
Fritz, fia Győző A.	San	Kulcsár L.
Miggles Tom Huszár K	Egy anya	Lászi Etel.

Kezdete este ¼ 8 órákor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma pénteken, 1912. február 9-én:

1. Az ügyvéd első kliense. Humoros. — 2. Vokurka, mint tornatanár. — 3. Közkívánatra a 4 ördög. Szenzációs artista dráma 3 felvonásban. Sláger kép.

Az előadások kezdete délután ¼ 6 órától folytatódólagosan 11-ig tartatnak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér. III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Hölgyek kéretnek a nézőtérn kalap nélkül megjelenni. — Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1912. február 9-én:

1. Hogyan lehet híres a festő. Humoros. — 2. 20 anyós 1 vő. Mulatságos. — 3. Bécs. Természeti. — 4. A főszerepben Asta Nielsen Az arany hatalma. Drámai műfilm 4 felvonásban.

Előadások d. u. ¼ 6 órától kezdve este 11 óráig. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér. — Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTÉR.*

Hanthó Jenőné szül. felbaári Sánka Ilona a maga, ugy az alulírottak nevében is mély fájdalommal jelenti, hogy felajhatetlen édes apja

felbaári Sánka Vilmos,

Aradvármegye nyugalmazott szolgabírája,

f. évi február hó 7-én este 11 órákor, életének 70 ik évében, rövid szenvedés után váratlanul elhunyt.

A megboldogult hült tetemeit február hó 9-én d. u. 3 órákor fogjuk a Varjassy József-utca 1. sz. gyászházból a róm. kat. egyház szertartása szerint beazonosítani és az aradi felső temetőben örök nyugalomra helyezni.

Azz engesztelő szentmise a boldogult lelki fűvéért február 12-én d. e. 8 órákor fog az aradi főt. Minorita-tyák szentegyházában az egek Urának bemutattni.

Arad, 1912. február hó 8-án.

Aldás emlékére!

Özv. lipótszentiványi Szent-iványi Sándorne szül. felbaári Sánka Stephania, Vadas Gyuláné szül. felbaári Sánka Ilona, felbaári Sánka Irma testvérei. Hanthó Jenő veje, Vadas Gyula sógora. lipótszentiványi Szent-iványi Anna, lipótszentiványi Szent-iványi Stefania unokahugai. 761

Varga Imre

első temetésrendező-intézete Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal 37. Éjjeli szolgálat telefon 738.

No, ez ugyan rosszul végződött!

Sohasem táncoltam még annyit és nem mulattam olyan jól, mint az udvari tanácsosok halján, hanem hazamenet úgy meghültem, hogy nem is mutakozhatom emberek előtt. Ez a sok meghívás, a mit alig győz az ember elutasítani! Csak tudnám mit tegyek! — No, ez igazán egyszerű kérdés! Hozzason a gyógyszerárból vagy drogériából 1 korona 25 fillért egy doboz valódi Fay-féle szódai ásványpasztillát és meglátja, milyen hamar átesik a meghülésen. De vigyázzon, ne legyen utána az adnak.

Legújabb divatu
estélyi és alkalmi

cipők

Valódi amerikai ut-
cai, vadász, sár és

hó cipők.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPOK.

Egységárban: 1216

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad—Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Költözők figyelmébe!

Világos villágási berendezéseket

cellárokkal

együtt kedvező ártól feltöltve

a melléklet szerint és az árak

KOCH DÁNIEL

világoscsomag és telefonberendezési vállalkozó

Arad, Deák Ferenc-ut. 42.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legmagasabb

ár- és ékszertároló

Deutsch Izidor

órák és ékszerek

Waltner kesztyű-utca, Minorita-palota

Zálogadulók

arany és ezüstművek, gyémánt és Brill
tárgyak a legmagasabb árban meg
vételek vagy más tárgyakra átcsereztetve
TELEFON 438. TELEFON 438.

Lapkihordópár

azonnali

alkalmazást nyer.

Jelentkezhetni az
Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában.Első emeleti
lakás

az

Andrássy-téren
banknak, vagy
más intézetnek
kiadó.

Bővebbet a kiadóban.

Fajtisza riparia porta-
lis alanyon oltott, elsőrendű
dus gyökérzetű bor- és
csemegefajtaszőlő-
oltványok

5709

sima, valamint gyökerező ri-
paria portalis szőlővesz-
zőket ajánl elsőrendű minő-
ségbenHámory-gazdaság
szőlőoltvány-telepe ARAD.
Bővebb felvilágosítással szolgál:
Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.
TELEFON 229. SZ.

VILÁGHIRŰ MŰVÉSZNŐK

Ivonne de Treville,
Arnoldson Sigrid.Medgyaszay Vilma,
Szamosi Elza,

Petrás Sári.

Fedák Sári,

Berky Lilli stb.

mind, mind az egész ország hölgyközön-
sége csakis Dr. BIRÓ-féle törv. védett

Havasi gyopár krém

használat.

Nagy tégely. 1 kor. Szappan . . 70 fill.
Mosdóvíz . . 1 kor. Puder . . . 1 kor.

Főraktár:

5093

Dr. BIRÓ gyógytára, KOLOZSVÁR.

Aradon kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Hogy én azt nem tudtam!!!

hogy hol kell a finom és igen olcsó

TEÁ-t és RUM-ot

vásárolni.

1/4 kiló Carton igen finom császár keverék tea	2.50 kor.
1/4 literes üveg igen finom „Hungária” rum	1.10 .
1/4 literes üveg igen finom „Jamaicai” I.	1.80 .
1/4 literes üveg igen finom „Jamaicai” II.	2.20 .
1/4 literes üveg igen finom „Jamaicai” III.	3.60 .

Postal megrendelések naponta pontosan elintéztetnek.

VOJTEK és WEISZ

Arad, Andrássy-tér.

701

Mindennemű finom francia illatszerek, hölgypercek, szap-
panok, kölni-vizek, szájvizek, fogkefék stb. nagyraktára.

Gyermekek és felnőttek által

egyenként kedvelt legjobb ízű Hajós-féle

Csukamájolaj most érkezett meg.
E fontos és nagy
tápanyagú szer kitűnő
hatásának bizonyult
mindenfélre légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben
visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

422

Fagydagánatok

elmulasztására, fagy-
viszketegség biztos
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Frigin”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy
pár perc alatt bármely ha-
jat vagy bajuszt a legszebb
állandó fekete színre lehet
festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára
2 korona.

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy
eredeti fémdobozban 2
korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrássy-tér 22. sz.
a meggyházzal szemben.

II. emeleten

egy 7 szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt az **Andrássy-téren** május 1-ére kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Igen alkalmas ingatlan vétel!

Jól jövedelmező teljesen jókarban levő

bérház,

hol modernül berendezett 6 szobás lakás összes mellékhelyiségekkel és csukott folyosóval van, továbbá 8 egy szobás lakás minden hozzátartozóval egy nagy istálló, 24 drb. jószágnak beférő helytel, tagas, nagy kocsi-szin, mely igen alkalmas bármilyen ipartelepnek

nagy udvar,

beültetett gyümölcsös kert, az egész házban villany bevezetve, szabad kézből azonnal

eladó.

Bővebbet **ILLÉS-UTCA 75. sz.** alatt a tulajdonosnál 699

Ezelőtt Bolezni Antal CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

Feltűnő olcsóságok!

Alkalmi ajándékok

legolcsóbb

beszerzési forrása

Az alant felsorolt áruk újévig leltározás miatt szállított árban kaphatók: Damaszt asztalemlő és ágykiszíjak, szőnyegek, vásznak, női- és férfiszövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó áruháza

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felkeresni vételkény-
szer nélkül

Vogel László

ékkészítés és ékszerész üzletét

Veszek zálogpénzt, tőrt aranyat vagy más tárgyakra borszerélem.

Arad, Weitzer János-u. 6

Új leányiskola-épület.

180—1812. sz.

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. sz. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint

férfi-, női- és gyermek-cipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOZ LÁSZLÓ,

a lugosi honvédezzred tisztikarának szállítója.

Szárazéri társulat igazgatóságától.

Hirdetmény.

A „Szárazéri biztosító társulat“ f. évi május hó 1-ére Aradra teszi át hivatalát, ennél fogva 3 hivatalos helyiségre és 4 szoba és mellékhelyiségekből álló igazgatói lakásra, földszinten vagy első emeleten, lesz szüksége.

Felhívtnak azon háztulajdonosok, kik ilyen és ennyi helyiséget hosszabb időre bérbeadni szándékoznak és házuk a Fő-ut közelében fekszik, hogy ajánlataikat az alaprajz és kereszt-szelvény melléklése mellett Makóra a Szárazéri belvízlevezető társulat igazgatóságának küldjék be.

Makó, 1912. febr. 6.

741

Igazgatóság.

Hatóságilag eng. végeladás!

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD. SZÍNHÁZ-ÉPÜLET.

Kiárusít

nagy mennyiségű, nem selejtes

árúkat

mindenkinek ritka alkalom kínálkozik csakis készpénz ellenében beszerezni. — Egyes tárgyak

minden elfogadható árért

adatnak el.

Kiárusítás csak rövid ideig tart.

Tessék a kirakatokat megtekinteni.

E héten vásznak és fehérneműek erősen fogytak.

A belvárosban.

5—6 szobás

modern lakás

május hó 1-re

kerestetik.

Cím a kiadóban.

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 41.

6701

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta válasszék megtekintésére bérmentve küldeték. 22

Permetezőjavítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummosóvok legolcsóbb gyári árakon. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztáltsátságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 év jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel.

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gépműködéséért 3 év jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egyetemes oszvarok

és a legjobb minőségű, belső gummizott kenderesóvát a legolcsóbb árban.

Kutak

hozzá való

csővekkel

a legolcsóbb gyári árban.

HÖNIG OTTO

M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Kiadóhivatal: József főh. ut 28.
Kiadóhivatali telefon: 154. sz.
Barnakosztály: 357. sz.

247

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság

Vagyon.

Mérleg-számla 1911. évről.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.	
Pénztár-álladék			387.383	56	Alaptőke					
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			312.294	42	10000 drb. 400 koronásrészvényben			4,000.000		
Váltó-tárca álladék			17,071.924	88	Tartalékalapok:					
Folyószámlai adósok:					Általános tartalékalap	2,600.916	—			
értékpapirokkal és jelzálogbiztosi-					Árfolyamkülönbözeti tartalékalap	200.000	—			
tékekkel fedezve	8,597	235	29		Ingatlan értékkülönbözeti tart. alap	100.000	—	2,900.916	—	
részvénytársaságoknál és szövet-					Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja			548.626	58	
kezeteknél fedezet mellett ...	2,639	957	—		néhai Nachtnébel Odön alapítványa			10.000	—	
törvényhatósági rövid lejáratu					Betétek			22,338.160	64	
kölcsönök	1,067	273	82	12.304.466	11	Hitelezők			5,322.126	49
Jelzálog-kölcsönök				6,347.863	89	Visszleszámított váltók			2,655.617	74
Előlegek értékpapírokra				180.493	35	Magyar takarékpénztárak központi				
Saját értékpapírok				1,394.364	—	jelzálogbankjára átruházott jelz.				
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalap-					kölcsönök			589.094	04	
jának értékpapirjai				354.600	—	Be nem fizetett betét-kamat adó ...			43.193	26
néhai Nachtnébel Odön alapítványá-					Előre befolyt kamatok			232.755	53	
nak értékpapirjai				10.000	—	Előre felvett házbérek			2.199	99
Ingatlan vagyon				820.451	57	Ki nem fizetett osztalékok			1.035	—
Felszerelések	22.100	14			Nyereség-egyenleg:					
10% leírás	2.217	14		19.883	—	Áthozat előző évről	57.950	64		
Hátralékos kamatok				9.101	17	1911. évi tiszta nyereség	511.150	06	569.100	70
				39,212.825	95				39,212.825	95

Kelt Aradon, 1911. évi december hó 31-én.

Heinrich Sándor, s. k.
vezérigazgató

Földes Soma, s. k.
cégvezető, főkönyvvizsgáló.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Urbán Iván, s. k.
elnök.

Gróf Breda Victor s. k. **Hegedüs László, s. k.**
Dr. Fábry Sándor s. k. **Salacz Gyula, s. k.**
Friebeisz Miklós, s. k. **Szalay Antal, s. k.**
Vásárhelyi László, s. k.
igazgatók.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
elnök.

Daniel Endre, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése a huszonkettedik rendes közgyűléshez.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak 1911. évi mérlegére vonatkozólag a keresk. törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 83. §-a értelmében jelentésünket a következőkben terjeszteni elő:

A társulat vagyonekezelését, valamint a könyveléseket úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézeteknél az elmúlt évben többször tüzetesen megvizsgáltuk s ennek alapján jelenthetjük, hogy úgy az ügykezelést, valamint a könyvelést mindenkor rendbenlévőnek és úgy a keresk. törvény, mint az alapszabályok intézkedéseinek teljesen megfelelőnek találtuk.

Jelentjük továbbá, hogy az igazgatóság részéről elénkbe terjesztett mérleget, továbbá a veszteség- és nyereség-számlát behatóan megvizsgáltuk, az egyes könyvekkel összehasonlítottuk s úgy találtuk, hogy a kitüntetett eredmény, úgy az általunk 1911. évi december hó 31-iki állapotokra vonatkozólag megejtett

felvételekkel, mint az egyes naplókcal és könyvekkel teljesen megegyezik s a keresk. törvény ide vonatkozó intézkedéseinek tökéletesen megfelel.

Ezek után a választmány és igazgatóságnak a kitüntetett 569,100 korona 70 fillér tiszta nyereség felosztását tárgyzó és az évi jelentésben foglalt azon javaslatához, hogy ebből 450.000 korona a befizetett 4.000.000 korona alaptőke osztaléka fejében a 22-ik számú szelvények bevonása mellett kifizetessék, 31.115 korona az igazgatóság jutalékára, 4500 korona a felügyelőbizottság tiszteletdíjára, 23.485 korona 70 fillér az „Általános tartalékalap” gyarapítására fordíttassék és 60.000 korona az 1912. évi veszteség- és nyereség-számlára átvitessék — hozzájárulunk és a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1911. évet illetőleg úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1912. évi február hó 8-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Daniel Endre, s. k.
felügyelő biz. tag.

Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
felügyelő-biz. elnök.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.